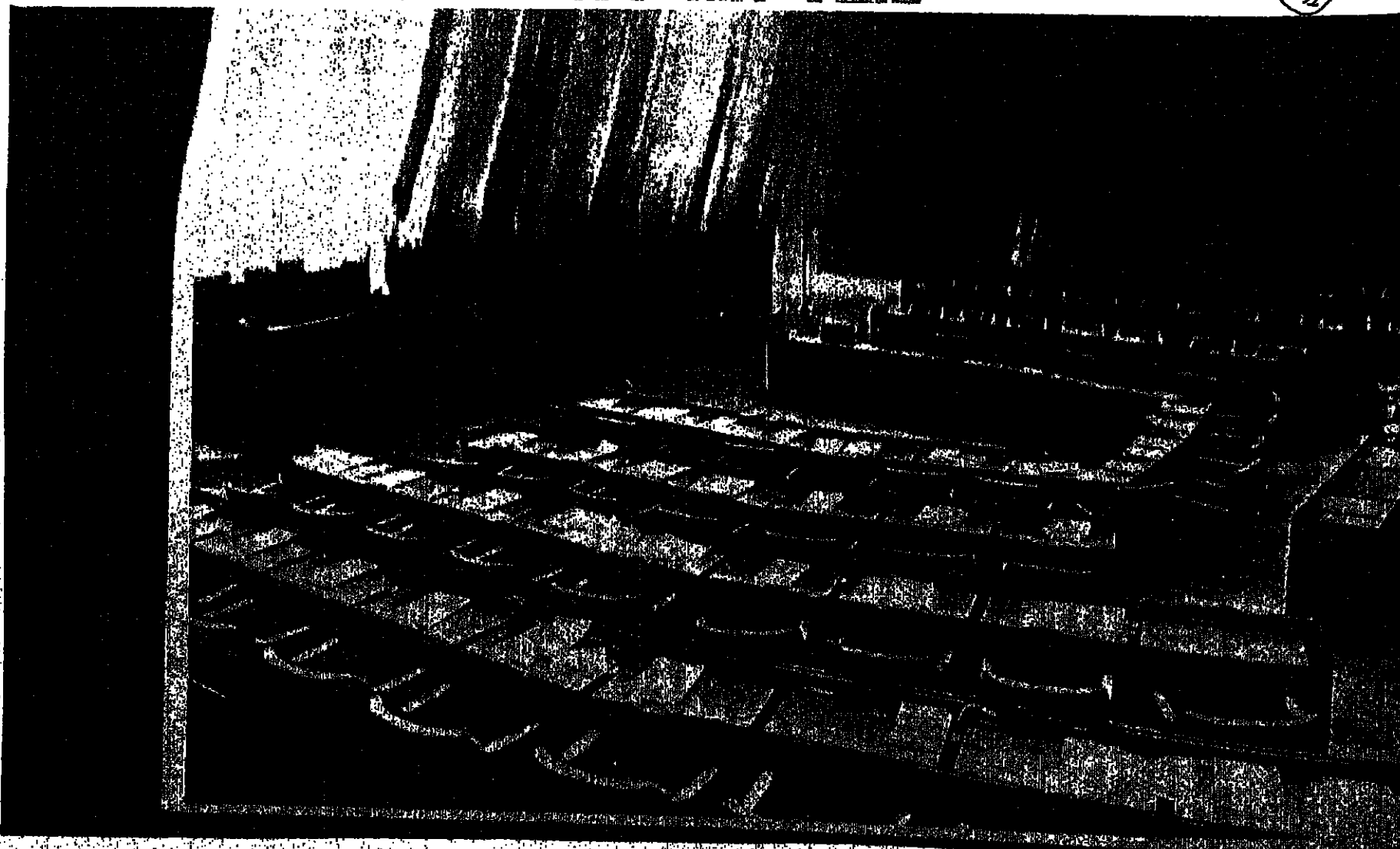
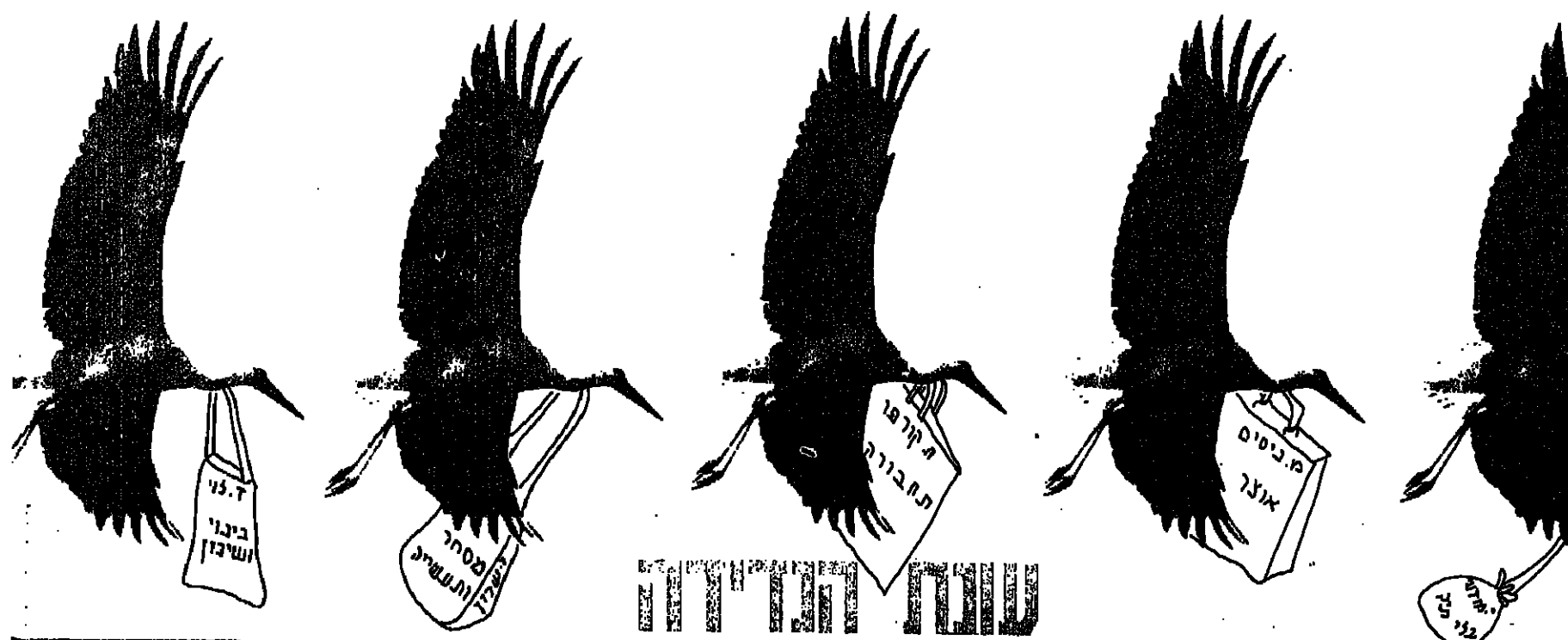




מוסקר על המשמר
מס 38 (869)
18 בל המלך
כד סלול חשמל



13.9-18.9.87

המשביר לצרכן



20%

<p>מזעני מיטה מגבות מפות שמיכות כריות</p>	<p>מערות לאוכל סידים ומחבתות אביזרי מטבח כלי זכוכית וכוסות סכו"ם</p>	<p>ידדלי איד הלנה רובינשטיין כריסטיאן דיוו וולה קרליין תיא הלטים אודים אריזות שי כבקשתן</p>
---	--	---

חייט הסכס

מחירים חל-לחיים
שרול ארוך
דורון
כציבא
29.90
עד אוילת המלאה

כחט 1/2 מ'ר
נועם אוריס

יחיד 120
כחט 179
כחט 62
בנקום 2560
שיח 74

סט 18 כוסות
MIRAGE
13.50
שיח רק

תבנית פירקס
עם מתקן חגשה מעץ
מרינקס
21.50
שיח רק

מערבת 7 חלקים
לויסקי
"ארקופל"
12.90
שיח רק

20% בלעדי

על כל מבחר עטי CROSS

עטי קרוס
מתנת חג לגבר

בין קוטי עטי קרוס בתקופת המבצע
יוגורלו: כרטיס טיסה ללונדון בלי מיסים
2 תיילי Samsonite
5 עטי קרוס זהב
5 עטי קרוס שחורים
5 עטי קרוס כרום

שי שכדאי - תוי קניה של המשביר לצרכן ניתן לרכוש בבתי הכל-בו

מכירת וולקס

כחובת המשרד:
גל המעשה, רח' חומה ומגדל 2 ח'א
העורך הראשון: בצלאל לב ולי
עורך: ישראל ומיר
עורכת משנה: חגית זכרון
מזכירות: רותי גופר
עיצוב גרפי: איהו פינמנל
ביצוע גרפי: עושה דבר

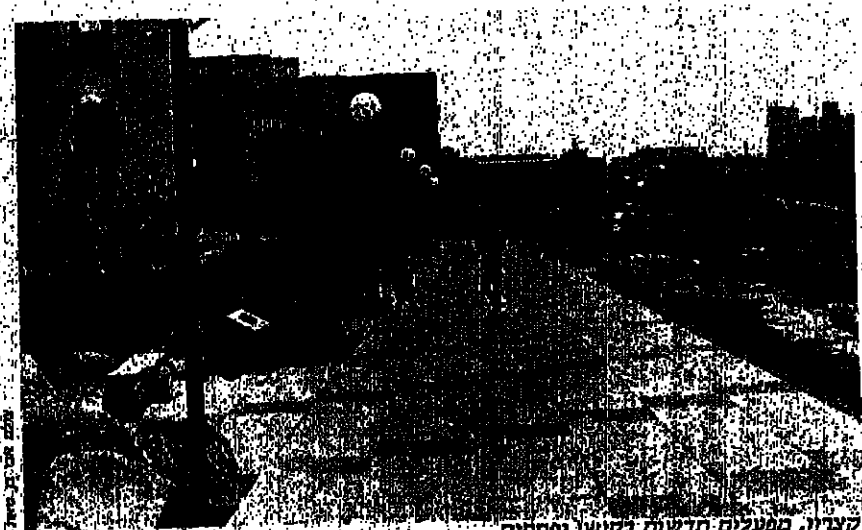
הפעם:

18	קשר השירה
19	ישראל אלירז - משורר, מחזאי, סופר, ספר שירים חדש
20	נאח ורד לוי
21	יורדים במוזיאון
22	שיתוף עם אורני שני מוזיאונים, ניריורק ופילדלפיה
23	נאח דורית קידר
24	צלם צבאי
25	40 שנות צילום ב"במחנה"
26	מאת צלמים צבאיים
27	מדורים וטורים
28	הלו חתום
29	שלום בית
30	מאת חיה ניסן
31	טורים מאת: עודד ליפשיץ - 2; יחודה צור - 2; זאב צור - 3; ישראל זמיר - 3; אלי הכהן - 3; גל - 3; חיים מאור - 4; שמואל בונים - 16; רחל ארבל - 16
32	כל יום
33	(עיצוב: רחל דביר)
34	מסלי נועם
35	גבעת קומי שמעל עיר-חרוד
36	הפכת לנפסו
37	מאת חיים מאור

20 שנות התיישבות בארץ

השבוע חגגו בניו ברך מאיר את 20 שנות התיישבות היהודית בגליל, גליל האומה באזור ושיבתו אל מפתח התיישבות, אולם התושבים בקצין ובעשרות המושבים והקיבוצים, שום על סף התמוטטות כלכלית, מורבים להשלים עם התפארה החיצונית הנסתה לכבוד הגיגית על מצבה הענק של התיישבות.

8000 תושבים יהודים, מחציתם ילידים, יורדים היטב, שכל האומים התיישבים אינם יכולים לסתור את העובדה שבארבע השנים האחרונות, מעט מאוד, אם בכלל, נעשה לזיוקם של התיישבות בגליל, קצרים, אשר חגגה 10 שנים להקמתה לפני חודשים.



קצרים מניחים חרשים בקושי מחכים

מלה רעה

הגב של הר הכוזב

בשרתקים הדינע, לפני מספר שבועות, שהיא נאלצת לנטוש את קיבוץ לבן שבגליל, שעלה על הקרקע 82 במסגרת תכנית המצבים, הודעה תנועת "אגודה" של יישובי גוש אמונים" להודיע שהיא תיישב מחדש את הקרקע הזו.

ר"ח רע על שור קברים, וקולות שמזכירים עורבים החגים מעל גוריות עלו מההודעה הזו. למרבה השמחה, שמחה לאירו של "גוש אמונים", באה תכנית הטלוויזיה של יום שני שעבר וחשפה את הגוש בקלון ובכשלונו: הגדה דרעה התנהלות גוססת ומפוסת, חלקן נטושות לחלוטין; צומחים בהן קוצים בין מבנים מתפוררים, ורק שומר ערבי משרד דרכו, רכוב על חמור, מהתנהלות הנטושה, שאף לפני שנים ספורות חגג בצולה ובזכר עם אל הקמטה — לספר הקדו.

על רקע העובדה, דבריו של בני קצור על הוצר בקמטה התנהלות גוססת בנגר, נשמעו כרוח חסר כיסוי. לא כל שכן התיישבות נוספת בגליל, התיישבות בגליל, או כנגד וערכה, מעולם לא ענינה את ג"א, הסיבה היחידה, שבגללה רצו לישב את לבן.



ילדי גן לבן - ישוב שמחמק

לכל יישובי ג"א, לב התתיישבות — ג"א נוסד ב-1985 ו-110 משפחות, 1986 — 150, דרבה פחות מאשר לתקום ולשאר התנועות הקיבוציות בשיא השפל שלהן; בקצב הזה יירדש לג"א עשרות שנים כדי להעמיד על הרגליים את ההתנהלות הקיימת ולפני שילכו לישב את לבן, שילכו למעלה לבונה, שם יש 63 גמשת, לא משפחות, או לנחילא, מושב שיתופי ובו 9 נפשות.

גם בתנועה הקיבוצית יש כשלוש, ולא רק בלבן: השנה עלה קיבוץ בית ארן, לכחולות, כשדבר על כך שהותיק הקיבוץ ייאלצו לעזוב.

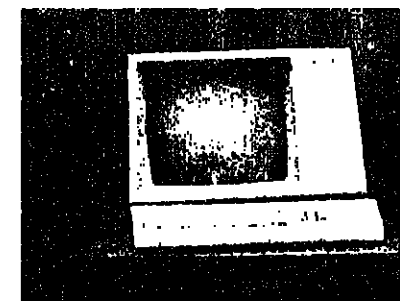
מה בין בית ארן ללחנות? עשרות שנים של היצמדות לקרקע בתנאים קשים, לא גמיק של העברת כמה משפחות מהתנהלות כושלת אחת להתנהלות נמה היא הוצר לעצב תרומה כוזבת להצניח מאו הקמטה, גוש אמונים נמסה להצניח את ההתיישבות הולדתית המסורתית, הקיבוץ והמושב. הם ניסו לטען שאלון מרה ורד ברכו את הוועדה המגדל, תל-עמל גיר (רד) חתמה של שנות ה'80 ורדס, מה טוב יותר לחוכה, השקיעה של הקיבוצים, חריחה, שמן של ההתנהלות, מאשר התיישבות בקיבוץ שנישע על ידי התקפה מלל ריק של הרב וכו, והתנהלות מרורים בעד עצמם, כי 1986 היו 42.8% מהתנהלות בגדה 20 משפחות או פחות בכל ישוב, כולל כמובן את ההתנהלות שנישעו, 88% גוסס, של ההתנהלות היו — ב"ד 25 50% משפחות, פיור של כשלוש לשק 43% בעד תכנית 100 חלקי, של דרדלס, השנו 11400 משפחות במקום 26300 שחובבנו, על קו 1985, וגם אלה מרוב המוחלים, ביישובי ריקת מכסה נירדשלים, לא בתנהלות חריקה, למחנה או לחלוטין, של גוש אמונים, בגד ורד, ובאשר לעשרות כוז ארן, ונחנות על ההתנהלות הגדה נלקחו, מליקטיון, ורד, ושומרו של מירן בבנישול, רד, בנה, 1987.

גוש אמונים' בלבן רחב וכוז רחמים וחיית חול בעניי הציבור אם לא רי בכל אלה, חברי הגרענים של ג"א המיידים לעלות ללבן, אמרו לתנאים שראינו אותם של נסכמו לעלות ליש, ומאותן הסיבות שבגללן נטשה חלקים את הקמטה אין קרקע, אין תשתית, ואפילו בין בני הקמטה יש חלקות פוריות של ערבים שאינם רוצים למכור אותן, ו לא הגדה, אי אפשר לשלוח לשם יוסי מסימס, וסודי קרקעות ארמים וגם לא רמאים שגולו, בחסות הממשל, ארמית ערבים, מבעית, והחלום מרומים, קשתיו של הלבן, לא מקום לתקום וגם לא מקום לישות, אמת יצני, של גוש אמונים, ג"א יוכל להתיישב שם, אבל רק בתנאים אחרים, אם יהיה מישור בממשלה שיהלים להעביר את השיטות של הגדה לגליל, ולפתח בלבן מקומות ציבוריים סכיות, גלילות, עימה נוספת של טלילי, עורד ליפשיץ

דאגה

עניי האח הגדול...

לאחרונה פורסם כי הגדה והרצועה עברו חלוקה של מישור אישי, כל תושביתו הזונו אל תוך המחשב, אך לכו מפרטים כיגורפים, נוספו גם הערכות פוליטיות וציוניות, אם ררך משל, ערבי מלנין רצה לצאת לרבות עמנו, מעתה ילחץ פקיד המינהל על המקש-וילמו על אותו אדם הרבה, מאוד פרטים, כולל מקצוע, קשרי משפחה, רכוש ורציוני, שברשותו, השקפותיו הפוליטיות, מערכותו בפעילות בלתי חוקית, ורגלי הצריכה שלו וגם הערכה אם הוא אדם "חובב" או "שלילי", אליהם דשלתנות ישראל, והשאלה שמציקה היא מי מוסמן לקבוע אם פלוני הוא אדם "חובב" או "שלילי"? מהו קנה-המידה לאותה הערכה ולא אין מדובר כאן באלמנטים בעלי עבר פלילי?



מחשב לחינוך שלילית ישראל בייטחום

לא אשכח את ריר השמחה שפלט מחתידי דרובלס, שעה שגול אותנו, כשעתה, אל הר הכרבה ותיאם בצבעים להטים מה חשים ערביי שבם ערב ערב כשעל הנובעת מסביב סביב דולקים אורחותם של ישובים עבריים, אינו שמחה נואלת לאחריה חינוך בטלוויזיה כמה אנשים מאשיים אותו רד ברכו... מי שמקים מאגר מידע אישי מעבר לקו הירוק, ומחלק לחושבי ציונים, דומה שעבר על, חוק צניעת הפרט, אך מאמימי חוקים פועלים בטוחים כבושיש מאגר מידע אישי עם ציונים, חוששי שואו ראשוני של עידן חדש, המחשב לא יפעל רק מעבר לקו הירוק, מהר מאוד הוא יחצה אותו, ואל מאגרו, יצטרפו גם ערביי ישראל ואחרים גם אגמו, בעלי הציון "שלילי", אליהם דרובלס, גורן ושמיד.

● ישראל זמיר

עם סגולה

בני אדם וחמורים

פרשיות של שחיתות בצמרת אינו חמצא של חומים חלאל, אמונה השיטה של תולדות אופניות חיים לחברי כנסת ומנהלי מפלגות ממלכתיים לא חיתה מוכרת, אבל חיו אחרות, חסנית לציון את מה שהיה קודם כטוב יותר, טורו, ונדק, ימיה כימו אבותינו שאמר, אם ראשונים כמלאכים אגמו כבני אדם ואם ראשונים כבני אדם אגמו כחמורים, לפי חינוך הדברים הם חיו במקרה הרע בני אדם ואגמו, במקרה הטוב, חמורים, אחרון דוד גורדון מדבר ב-1912, בעצם זמי העלייה השנייה, על הידרדרות מוסרית שפשטו בקרב חבריו ומלוך על בריחה מחבורה לפרנסות קלות, גידה מהארץ ואפילו שחיתות, המקורות שבידינו מלמדים על מעשים פליליים, של כמה ממנהיגי הישוב ממפלגות שונות, למן ראשית החתישבות הציונית, לגבי חלק מהם הדברים חמורים, שהיו מעורבים בהם, כולל גבול זיוף וערש, לא מנעו את קידומם באותה מערכת בה ביצעו את מעשים, ואת מעשים שם לאחר עתמסו בקלקלות המרשע טוטטשה, חיו מקרים בהם ידעו חבריהם לתנחה, למחות לאחר, מעשה על חמלשת חשפתו בארמון חשטטוש.

אין מדובר בעבירות, על חוקי שנועזו לקדם את המפלגה הציונית, וגם כאלו חיו, כמובן, וזו חסימו נקודות למעמדו, של אש, הציבור, אלא בעבירות לצורך טובת הנאה אישית, טטטוש חמשת על ידי חבריו, לא נועד כדי לשמור על חביון מידת חרעה של ממשלת זון, שעה, אלא לחנן על המפלגה, כידוע המימסד, שלמנע קום, המדינה, חיה ולטטאר, ורובן מערכות ממלכתיות.

● זאב צור

רשות דיבור

לפרוץ יום בן פורח
רקטור האוניברסיטה העברית

ת'אום בינאוניברסיטאי יכול להועיל

השבוע הודיעה האוניברסיטה העברית על גביית תשלום בסך 2 ש"ח מכל מבקר בספרייה הלאומית, כמו כן שלחה מכתב לכל סטודנט ובו בשורה בי עליו לשלם השנה 3000 ש"ח שבר למעד, שאלתי את פרופ' בן מורת דאם החליטה האוניברסיטה לגלגל את הרענוניה ובעיות התקציב שלה על כתפי האורחים והסטודנטים המשתמשים בשירותיה.

האוניברסיטה העברית עשתה רעשה מאמצים גדולים להיעילות כלכלית כדי להדיר את גרעונה, כאשר לשאלתך, הספרייה הלאומית היא ספרייה שהלאום צריך להשתתף במימנה, כיוון שהלאום מכיר בחשיבותה כבס לאומי, היינו, הממשלה או הוועדה לתכנון ולתקצוב של ההשכלה הגבוהה הן שצריכות לתמוך בספרייה, כיוון שבשנים האחרונות אין האוניברסיטה מקבלת ולו פרטה אחת למטרה זאת חרי שבמקרה הצורך, ובמקרה הצורך שבה אנו נמצאים, אחרונה מחטטים מתחל לשתיים, כינות החרים וזאת אחת תוצאות, אשר לסטודנטים, הרי שקביעת שכו הלימוד נועד בפירוש לפסוק, האם תמשיך האוניברסיטה להיות או שמא תחול.

השבוע נודע על הורמה של שיטה מליון דולר לאוניברסיטאות, האין מקום לעשות הערכה מחורש לגבי תחלומתם על גובה שכר הלימוד, אם יהיה כיסוי להבטחה זו והיא אכן תתממש אני מעריך שצפויה רוידיה כהחלטה על גובה שכר הלימוד וכי הנושא יישקל מחדש.

האם שוקלת האוניברסיטה ביטול בפוליט עם אוניברסיטאות אחרות (חוגים וזים, מסלולי הכשרה וזים וכו), האם בורק המוסד אפשריות חדשות ליעולו האקדמיות, הפנימיות שלו, אגמו, כהחלט בורקים את עצמנו בתחומים שונים, לרדגאם, קיימת כרגע ועדה הדנה בארגון מחורש של מסלולי הכשרה שונים בתחום מרעי החיים, להערכתו, צמרים שינויים בתחום זה, ככל גם בחירות אחרות, אשר לתיאום בינאוניברסיטאי, אני אישית סבור שתואים רב יותר בין האוניברסיטאות בכל תחומי הפעילויות יכול להועיל, הייתי גם מצפה מהעודה לתכנון ותקצוב ליד מכוונת חוקה יותר, דומני שהמצוקה הנוכחית שמערכת ההשכלה הגבוהה נתונה בה עכשיו תאלץ אותה לנהוג כך.

אני לא יכול שלא לשאול אותך לגבי פרשה פרופ' מרקלובסקי באוניברסיטה ת"א, הנאשם בגניבות בסך גרולים מאוד מן האוניברסיטה, הפרופ' מני נשיא אוניברסיטת ת"א צוטט בבלי תקשורת באומר שמעשיו של פרופ' מרקלובסקי הם נורמה, האם נורמה זו מקובלת גם באוניברסיטה העברית?

אני מכיר בצורה חד משמעית וברורה ביותר שאם דבריו של פרופ' מני נכונים, ודי שאינם דומים לשום דבר המתקרב לגורמה באוניברסיטה העברית, כמילים פשוטות באוניברסיטה העברית אין ולא היו למיטב ידיעתי נורמה מסוג זה.

● אלי הכהן

חמות מצב

חיים, יש מנגנוני בקרה מתוחמים וקשה יותר למנהל לשים יד על הקופה הציונית ולחבוא את מה שרדק הבית, אי אפשר לערוך חשואה מדויקת מבחינה כמותית בין מה שנוסף עכשיו בתקשורת, למן מנהלי בנקים ועד חברי כנסת, לבין מה שאנו מנסים במרתפי הארכיון כסוד כמוס של טעם, תחבול החשוב הוא באימפקט הציבורי, נתנת היסוד היא ששום דבר לא חשונה מבחינת החלוקה האנושית של אנשים ישרים מול נכלים בצמרת, ככל הנראה אלו חיו מני הדברים גם בתקופה העברית של נושא קופת שרצים בקרב התנהגות או חומים אינו שונה, אם יש הבדל הוא במיסוד החשיות כנוצח מסמכת, שיש לה חוקים מקובלים וקניינים, מי שקבע שעובד מניה רשיון חיונה, הוא מי שחנך את מחור חזק, החשורה למחיר רשמי חמדווח יום יום, בעתון, מי שקיבל אופניות חיים ממכאל, אכבין, ישל לחמשק ולכון כבחר האוצר מנסת ישראל גם כאשר הפרשה נחשפה לנוכח מני בורחים, חובל אינו בין בני אדם לחמורים ואפילו לא בין א.ד. מרדון לפלאטון שרון, תחבול הוא בין מה שאנו אלו אלו שחשבו שהם בונים כאן משור מסוג אחר, לכין אלה שתושלחו עם כך שהמסמכים שאפשר להגיע אליהם משורר טובה.

● זאב צור

מדינת ישראל

המשבר מעמור קודם

לגטימיים. לפחות מבחינתם של המפתים ושל החוק: אריה אנוכי. גמיריעות" הוא הכתב הישראלי של "פליט", מעיחוני התעופה החשובים והיוקרתיים בעולם. וורון סוסליק מאשר שהיה לו חלק במגוריו של אנוכי לחפקירו. נהתי צעה, אחרי שהתבקשו לתת אותה. לעורך הראשי של העתון, שחיפש כתב בישראל. פגשתי אותו בסלון האווירי כפרים. אחרי המינוי, והוא הורה לי על הבחירה המוצלחת. כמובן שלא היה חייב לקבל את הצעה. הרי לא עולה על דעתך שאני נהנה בצורה כלשהי מהמינוי הזה?

ורון, אישית, כנראה שלא נהנה. אבל התע"א דווקא כך: שכן כנראה ציפי שלאגווי היה יותר מותייבת לתע"א עקב המינוי, וזו תבוא לביטול בכתבותיו הן בארץ והן ב"פליט". בנוסף על כך, ייתכן שערך "פליט" חשב גם על תקציבי המדעות של התע"א כששקל את המוצעת של סוסליק והחליט להפילה. סוסליק אמר שקשה לבסס טענה כזו: תקציב המדעות של התע"א מצומצם מאוד, לשכנים שמעבר לגדר התע"א, "אל"ע", תקציב מדעות גדול פי שלושה. לא בטוח שההשוואה רלוונטית, מפני ש"אל"ע" פונה אל עשרות מיליוני נוסעים בכות, ואילו התע"א — לקבוצה קטנה ומקצועית של צרכני מטוסים וציוד תעופתי: מרינות וחברות נדלות.

לפני הרשעים נערך בפריס הסלון האווירי, התצוגה התעופתית החשובה ביותר בעולם. מטוס מבחני מתוצרת התע"א, "אסטרה", טס לסלון כתובי תעופה והמוני לטיסת חינם. שניים, מהם, זיהו בלומברגין מארה"ב ואריה אורי מברב", נעצו להחמנה יונה שמי, מאגרות העיתונאים, אומר, שעל-פי תקנון האתיקה של מועצת העיתונות מחת' לעיתונאי לקבל טיסה מגורם עסקי באחד משני המקרים: אם העניין מוכח לאישור מוסמך במסמכים אגרות העיתונאים. במקרה הנ"ל לא היה פניה לאישור כזה. אם מערכת העיתון שבו מועסק העיתונאי (שלו הוצעה הטיסה) מאשרת אותה. לא כל מערכת מוכנה לתת אישור כזה; עירי וינסבקי, עורך "מערב", לא אישר לך אריק, כתב התעופה של העיתון, את ההצטרפות לטיסה, ואריק נסע על חשבון העיתון. גם כך מעורבות בקידום הפרויקט רבה למדי: במילואים, ככתב במטאון חיל האוויר, הוא עסק בכתיבת אותן כתבות שבה הולל ה"לביא" שכתב במשך כל ימיו השנה ב"מערב".

לפני נוסעו שבעות התקיים בבסיס צבאי באריונה, טקס קליטת הקבוצה השנייה של מטוסי "כפר" בחיליהם של ארה"ב. סוסליק הורה לאפשר לעיתונאים הישראליים בארה"ב, אמונן רבקה, עופרי ויטקוולית ואחרים, לבחור מבניהם נציג אחד שיטוס על חשבון התע"א לטקס. ויסקר אותו עובר כולם. הוא גם איפשר לשמועו שישר, לסקר את האירוע מטעם "קול ישראל" והטלוויזיה. היה עניין בסיקור קליטת הכפריים בארה"ב וסוסליק חשב שאין בכך כל רע.

פרט מעניין: המטוסים האלה, כמו קורמיהם, הוחברו ללא תמורה בתחילת דרכן על הזכרה נגידת של מוסק קמיה, אך לבסוף זה לא בוצע וכל הרווח מהעסקה הוא סכום של 100\$ מיליון דולר לשנה. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה עבר הצי של ארה"ב. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה בתקשורת, על אי שוסליק ועמיתיו אינם מסתירים אותה כלל.

כיסוי לטיסת הבכורה

החיות החירות של מיסת הבכורה של ה"לביא", במחצית השנייה של 1986, העמידו את התע"א במצב מבין הן לא תרגו לחיזוק טענותיהם של תומכי ה"לביא", המרינה עסקה במטוסי לביא ימית או לא ימירא. והפרסומים בעיתונות גרמו, בין השאר, גם למתח ועצבנות בקרב עובדי הפרויקט, שהיו מתוודים כלוא הכי בשל התקלות שברך והצפייה לרגע הגדול. בניגוד למדיניות העקרונית של חשיפת כל שלב במרויקט מפני התקשורת, סוסליק וחבריו ניסו, הפעם, לעשות הכל כדי להפסיק את החדשות המפועות והניחושים על מועד ההמראה, וגם גמרו את האירוע. חשבתי שהטקס הזה, המראת הבכורה בכל שיהיה חשוב, צריך להיסגר לתקשורת" אומר סוסליק, "אחרי מומין 400 איש, כולל אנשיא, שרים וח"כים לטקס, עם תקשורת ישראלית וזרה, ואחרי לא יורע אף חלקי הוה שעברו עליו שנים יתנהגו מה יתה אם המטוס ירוץ על המסלול ולא יתרוסס מה יתה אם ימירא ותהיה בו תקלה השאלה הייתה אף נאסיקים את המוט על המועד — ואיר מרחיקים את התקשורת מהטקס".



מועד רז - התה את חדשות הצות בטלוויזיה - סיקור את המראת הבכורה, מחץ לשעת ההגברה...

סוסליק חצוי, לכתוב התעופה הסכסס הוא ישתף אותם במידע חשוב על ההכנות לטיסה, וידוע להם על מועד הטיסה האירועים במהלכה. בתמורה: ביקש שימשיכו את הטון ויירידו מזה בטונוס "לביא" ויחזרו מצינו על נכונות המהמראת הבכורה. סוסליק טוען, שבמה עיתונאים נעצו להוצעה, קשה לראות בהסכמה להצעתו של סוסליק, להימנע מסיקור שוטף של נושא שגוי במחלוקת.

מהמאה למסטימים. יותר מכל דבר אחר, ההסכמה הזו היא המהשה לתלות של כתבים ועיתונאים מומימים בתע"א... במקביל, נועד מינהל התקשורת של התע"א לסיקור עצמאי של ההכנות לטיסה ושל הטיסה עצמה. צוות של כתבים "הצפית" בטלוויזיה צילם במשך מספר שבועות, את שלבי ההכנות להמראה.

מועד הצפית, ולא מבט או תבנית חירשות אחרת? סוסליק משיב בכנות: "ההערכה הייתה ששם אפשר לקבל חצי שעה נקיה להצגה של הטכנולוגיה והתרונות של המטוס. זו תבנית של מרע וטכנולוגיה, ששטורה מכל חובה הקיימת בתבניות אחרות, לאיוון בין דעות שונות בנושאים פוליטיים צבאיים וכלכליים כמו ה"לביא".

את ההמראה עצמה צילם וסיקור למען התע"א, שלא במסגרת עבודתו בטלוויזיה, מנשה רז, שהיה באותה עת מנהל חברותת חצות בטלוויזיה וציור אנשי תקשורת של התע"א. וכן צלמים מהטלוויזיה הישראלית, שנשכרו על-ידי התע"א וחממו על הצהרות מדיניות.

כך נגתהה התע"א מכל העולמות: הבטיחה עצמה מסיקור פתוח וחופשי בטיסת הבכורה במקרה של כשלון, וסיפקה בעקביות מוטי טלוויזיה מוכנים, קלטות לרדיו וריווחים לתקשורת הכתובה. שכללו בדיקת את מה שצגתה התע"א לרווח על הטיסה שהחליטה מנשה רז. ששיתף פעולה במבצע האימוניסיקור המודר הזה מנסה להמשיך בתרומתו להפקה הפרטית וגם טוען שלא היה לא השפעה על עמדתו בעניין ה"לביא" במהלך עבודתו בטלוויזיה הממלכתית, שבה רגא להביא גם את טענות מתנגדי ה"לביא". הוא מזכיר את האיוון הראשון בטלוויזיה עם קצין כבד (מיל) בחיל האוויר שהתנגד בחריפות לה"לביא, "אל"מ קיב ריכפטר, (מיל) בחיל אחרות של מתנגדי ה"לביא" שהשמעו במהירות החדשות ובתכניות שערך.

למרות ההסכמים, בטלוויזיה לא אהבו את החלטתה של רז בכיסוי טיסת הנסיון של ה"לביא" ועוד פחות מהו אהבו את מה שקרה ב"הצפית": ציור מקרים מוצלח גרם לכך שהמראת הבכורה חלה חים שבו שודרה בתכנית על ה"לביא". רץ רוחו הביא את מטוסם של רז ואנשי התע"א על המהמרא לאולפני הטלוויזיה וקטעים ממנו שולבו ברגע האחרון בתכנית, כך שהקרינה את הרווח על הטיסה במבט.

לפני נוסעו שבעות התקיים בבסיס צבאי באריונה, טקס קליטת הקבוצה השנייה של מטוסי "כפר" בחיליהם של ארה"ב. סוסליק הורה לאפשר לעיתונאים הישראליים בארה"ב, אמונן רבקה, עופרי ויטקוולית ואחרים, לבחור מבניהם נציג אחד שיטוס על חשבון התע"א לטקס. ויסקר אותו עובר כולם. הוא גם איפשר לשמועו שישר, לסקר את האירוע מטעם "קול ישראל" והטלוויזיה. היה עניין בסיקור קליטת הכפריים בארה"ב וסוסליק חשב שאין בכך כל רע.

פרט מעניין: המטוסים האלה, כמו קורמיהם, הוחברו ללא תמורה בתחילת דרכן על הזכרה נגידת של מוסק קמיה, אך לבסוף זה לא בוצע וכל הרווח מהעסקה הוא סכום של 100\$ מיליון דולר לשנה. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה עבר הצי של ארה"ב. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה בתקשורת, על אי שוסליק ועמיתיו אינם מסתירים אותה כלל.

לפני נוסעו שבעות התקיים בבסיס צבאי באריונה, טקס קליטת הקבוצה השנייה של מטוסי "כפר" בחיליהם של ארה"ב. סוסליק הורה לאפשר לעיתונאים הישראליים בארה"ב, אמונן רבקה, עופרי ויטקוולית ואחרים, לבחור מבניהם נציג אחד שיטוס על חשבון התע"א לטקס. ויסקר אותו עובר כולם. הוא גם איפשר לשמועו שישר, לסקר את האירוע מטעם "קול ישראל" והטלוויזיה. היה עניין בסיקור קליטת הכפריים בארה"ב וסוסליק חשב שאין בכך כל רע.

פרט מעניין: המטוסים האלה, כמו קורמיהם, הוחברו ללא תמורה בתחילת דרכן על הזכרה נגידת של מוסק קמיה, אך לבסוף זה לא בוצע וכל הרווח מהעסקה הוא סכום של 100\$ מיליון דולר לשנה. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה עבר הצי של ארה"ב. עובד זה, של הכתרה חים, לא הובלטה בתקשורת, על אי שוסליק ועמיתיו אינם מסתירים אותה כלל.

לפני נוסעו שבעות התקיים בבסיס צבאי באריונה, טקס קליטת הקבוצה השנייה של מטוסי "כפר" בחיליהם של ארה"ב. סוסליק הורה לאפשר לעיתונאים הישראליים בארה"ב, אמונן רבקה, עופרי ויטקוולית ואחרים, לבחור מבניהם נציג אחד שיטוס על חשבון התע"א לטקס. ויסקר אותו עובר כולם. הוא גם איפשר לשמועו שישר, לסקר את האירוע מטעם "קול ישראל" והטלוויזיה. היה עניין בסיקור קליטת הכפריים בארה"ב וסוסליק חשב שאין בכך כל רע.

משה אורטס - סוסליק, וידיאו את עצמו...

ורבי הביקורת שמביא אריקן נבלע בשפע הידיעות והכתבות שלו ב"הלביא": זכותו לחמוך ב"לביא" כרצונו. הבטיח, כמו אצל כתבי תעופה אחרים, את התלות והמרכבות שלו בתע"א. שאניה רק בעניין ה"לביא", במסוף. גבר לעניין? כתב אריקן מאמר נלהב למען מטוס ה"אסטרה", על המלצה לכל מי שיש לו חמישה מיליון דולרים מיותרים. לרכוש את המטוס, קשה להאשים את אריקן בענינה כלשהי על כללי האתיקה העיתונאית. קשה עוד יותר להתשחרר מהרושם שביוחיו,ם בעמודי הידיעות יותר מאשר בכתבות הוא וכמה מחבריו מורחים מאוד את הטרומת של דיווח מאון ואובייקטיבי...

רגמה לכתבה פורעה של כתב תעופה היא של אריה אורי, אחי הטיסה לסלון על חשבון התע"א: 23.8.87. הוא תוקף ב"בדי" את "פרי הבאשים" שנקרא חלופות גדול, את הרמטכ"ל ון שומרון, את גדול כולו ובאותה הזמנת גם את שר העבודה, וכל זה בהתמכבות על מה שגילה" בתוך יומיים, יצחק מרדכי, שנשלח על-ידי שמיר להציל את הפרויקט. מודע, אליבא דאורי, זה איש יסורי ומנוסה מאד" שחשף מידיה גוראות גדול רצח להבדיל מה"לביא", לכשיבטל, 300250 מיליון דולר לשנה לחלופות גדול, לון הוא קורא "מחקר" סיקר".

מיסים שהם לא רק מיסים

אם הוכרזו התקפות על גדול, עניין מהדהדת באוזני התק"א ומו של שמיר על המעורבות של גדול בויכוח הציבורי על ה"לביא", בשימת יערי ההסברה של מינהל התקשורת בתע"א בלולה הסברה לטיים חיל האוויר. סוסליק מסביר שבדק ומצא שרבים ממיסי הקרב אינם מודעים ליתרונות ה"לביא", בין השאר משום שלא ניתן לחשוף לציבור הרחב תכונות ובצועים של המטוס שנעוד להפחית על האויב בשדה הקרב העתידי...

פתחנו במבצע הסברה מקיף" אומר סוסליק. "הבאנו את טייסי חיל האוויר אלפני" לשיחה עם טייסים ומנהלים שלנו, שיהיה זה רגומים עם נציגי צי"ר", סוסליק מניח שההסברה צימצמה את השמעת הדעות השליליות על ה"לביא" מפני טייסי חיל האוויר וביחודי הסלון של ליל שבת... זה מעלה הרהורים: אם לתע"א חובה ממשלתית, במימון ממשלתי, שעסקה בפיתוח מטוס עם" החלטה הממשלה, מתוך לעסוק בהסברה ותעמולה בכל הדריגים, באין ובחיל, ואפילו בתעמולה בתוך גדול, בחיל האוויר, מדוע אמר לצבא, שגם הוא כפוף לממשלה. להשמיע את קולו מקמת והסברה לא היה הדרך היחידה שבת עורכו טייסי חיל האוויר למאבק למען ה"לביא". טייסי חיל האוויר יוחים, ובצדק, ליקרה רבה בישראל, ודעתם המקצועית זוכה לכבוד והערכה כשהתברר שהיו "אנשי המגבר רשמית ל"לביא", וכתה התע"א לסייע תעמולתי חשוב בשקבוצה של טייסי מילואים בחיל האוויר המכה, בהקרה" בייצור המטוס וקבעה שהוא ייתור ויתוני לגדול...

מה שלא נכתב הוא, שלחלק מהטייסים, דיון שייצגם, למשל, יש קשרי עסקים עם התע"א. גם לדעתו של טייס קרב יש משקל שונה, שיסקרו לאינם רק יתרונות ה"לביא" במטוס קרב אלא גם ההכנסות המפותלות, לו, אישית, אם יכרע הפרויקט, או ההכנסות שאינם, אם יבטלו...

עסיקת חבילה באנגליה

לי יומן, האויראית התקשורת הורה בתע"א, מייחס משקל רב לעיתוני התעופה החשובים בעולם. יש להם צוות מקצועי מאוד. עיתונאים שהיו טייסי קרב, מפקדים בכירים ומנהלים אווירונאוטיקה, למה שנכתב בהם על מטוס זה או אחר, והשפעה רבה על מקבלי החלטות וצרכנים בשוק המקצועי המצומצם של התעופה הצבאית.

לעומת הביקורת על ה"לביא" בעיתונות המקומית, החמיכה ב"לביא" לעיתונות המקצועית הורה רבה יותר ויצירה יותר אנשי התע"א טוענים שהאנשים שם הגיעו למסקנה שה"לביא" הוא הפרויקט הנכון, בזמן הנכון, שפתור, במחיר סביר, בעיה מרכזית בביטחון ישראל שאין לה פתרון אחר. התמיכה הזו לא גולרה מעצמה היא פרי של קשרים ממושכים והרוקים בין התע"א לאנשי העיתונות הזו. סיל מחשב את מערכת התקשורת המקומית והבינלאומית של התע"א. כיום אפשר, בלחיצת כפתור, לקבל מידע מעדכון על אלפיים גורמים בתקשורת: מה אופיו של העיתון, מי כותב בו, מה האינטרסים שמנחים אותו, מה הערכים שבהם הוא דוגל...

לפני יותר משנה, כשהתרחף הויכוח על ה"לביא" עם הממשל האמריקני, עלה בתע"א הרעיון להביא ארצה קבוצת עיתונאים בכירים מסגרת העיתונות המקצועית הצבאית/תעופתית. אוריאשן וויק, "פליט", "ריפנס ניו", וכו', ולהסביר להם את הפרויקט. זה היה חשוב לתע"א: אנשים אלה חשפו, בעיקר בארה"ב, ללחץ הממשל, למידע שקיבלו מהמנגנון — ומחברות אמריקניות שראו ב"לביא" מתחרה למוטוסיה.

סוסליק החליט להביא עשרה או שנים עשר עיתונאי צמרת מקצועיים לביקור במרויקט ה"לביא". סוסליק הציע ל"אל"ע" עסיקה עם יתנו את כרטיסי התינה ובתמורה — האורחים יסיירו גם במתקני "אל"ע", "אל"ע" הסביבה. אותן חבר, עור שר הביטחון, עור בתיואם מנישות עם רבין, דובר גדול, תאלי אפרים לפיר, סיע בפתיוי האורחים: בנוסף לנושא המרכזי — "לביא", הוצע להם גם בנושאים אחרים העשויים, לעניין אנשים מסוגם, חשוב להם לבקר בריכוזי נשקיסלל סובייטי. אומר סוסליק, "פתח חשוב — סקירת הערכת גדול בצפון".

והתוצאה, אומר סוסליק, הצדיקה את עצמה ובמיוחד וולן את תוצאות השתת במלונות שלמו האורחים מבוסס המהמרה והשקעה מינימלית, ברכב ולוגיסטיקה, קצרה ותע"א. יכול מאמינים באת כמות אחרות, ובסוף 86 — בעיתוני התעופה החשובים, בעית של אתיקה עיתונאית, והפרטים חים, ככל הנראה, לא הולדה את הערכים והתכנים חורים... יש קטעים באותן כתבות שבהרא מילים, בדיעבד, תוך מרייצוב על ששתיהם של אנשי התע"א במיסיקה על תמיכתו ותקנתו של רבין בפרויקט, בכתבה של ישישם אבר מורין אפרים" מאוגוסט 1986. מודעות זה עולה לתע"א רבה יותר מהוצאת האירוח מודעת על עמוד אחד בתכנית ויקרתו בארה"ב. תלדיהם, עולה 40,000 דולר, ותע"א נמנעה מלפרסם בו, מה שכן מורסם, בתשלום, במסלול מיוחד ל"לביא", שנודעה להזדהות לאמריקנים שמיסי ל"לביא" —

גם מגילת העסקה ורווחים בתוך ארה"ב, יש פירוט של שם החברה, והוצרז או המערכת שהיא מייצרת — ל"לביא", והמרינה בה היא פועלת: טוב כיר להשפיע על הנציג שלה בקונגרס. פרסום כזה מראה כמה הנושא פרובלמטי: פרסום רומה בארץ, היה מקטין את התמיכה ב"לביא" שהוצג כאן כפרויקט בתולית, לא אובכים כאן את הרעיון שבכסף הסיוע האמריקני מעסיקים פועלים אמריקניים...

ה"לביא" כאחר ניאוגרפי

לי יומן, מעריך, שבצר הירחים וייצגת, הנשינונל "ניאוגרפיס מגור", עם צילומי הטבע והנוף הנפלאים שלו, הוא אחד מאמצעי התקשורת הטובים ביותר בעולם: מיליונים, בכל העולמות, קוראים אותו, פיל הצליח להכניס לעיתון זה כתבה ללא השלום על ה"לביא", למרות שכבהדת הוה אינו עוסק בתעופה צבאית, אף כי שיתוף פעולה בין מנהל התקשורת בתע"א ללשנת העיתונות הממשלתית, וכן עם משרדי ראש הממשלה, הביטחון והחוץ.

כשנודע לתע"א, מלשכת העיתונות, שנציגי כתבהדת הניאוגרפי מגיעים לישראל, מידו ונפגשו עםם והצליחו לשכנע

הניאוגרפי מגיעים לישראל, מידו ונפגשו עםם והצליחו לשכנע

משחק:

יכוי ההגנה האווירית

מאת דן אריקן

אף מגויבים ישנם פתרונות רבים, ומטוס ה"לביא" הוא אחד מהם, בתחילת לא חידו. התשובה בה הידיעה היא תמי יול נכון לאמצעים, תומות שיש בה נגנים בכלים שונים מגוונים, החייבת לנגן בצוותא תחת שריכטו של מכלל הרכב כון של הקוקטייל, ומרוימים צבאיים יותר — סילוב של מטוסים, טילים, פצצות חכמות, כלים בלתיאוויריים, שם המשחק הזה הוא דיוכי (SUPPRESSION) ההגנה האווירית, הכביעלוליות שיעניק עליונות אווירית.



דן אריקן, כתב תעופה ב"מערב", לא נעו לו לטוס ב"אסטרה"

פיל הרמן מספר מניסיונו בארה"ב כשחברה ביטלה מרויקט שגוי במחלוקת, נערך מחקר שנוכח: שפיטורים של עוכר אחר משפיעים לרעה על שבע משפחות נוספות, יש פגיעות במסמור ובשינוחים, יש נזק לתשתות של ערים שלמות. מיסרדים הענינים ומהרים מליקים, ובארה"ב דרים בקונגרס בוחק שימצע פיתוחם כאלה העובר האחרון שנקלט במרויקט, ואמרים בתע"א, הוא עולה חרש שבה ממפלי, "האניג", שבארה"ב לעבוד ב"לביא", ביון בו והחלט על ביטול הפרויקט. עכשיו הוא מדינל על חזות ל"לביא". סיפור אנשי, אויל גם צינע, עובד, ומה עם ניסיון להפסיק נחתים מחלופות ה"לביא" האליטרטיבה הכי טובה היא גם ה"לביא" וגם חלופות: אומר סיל, ואו נקלטו אנשים ונציע ל-30,000 עובדים. אבל הטינו קלוש, מברכים בין השאר, על ייצור של אש"כ באו, כעבר, גדול דיימסקי, "גרינת המטוס, התגברה לוח, ויש לבדוק אם הוה לא באמת שיצגו את עמדתה.

בסוף אני שואל את פיל ויחיו: מהו תקציבו השנתי של מנהל התקשורת/בתעשייה האווירית? מוצר לו שסוסליק אומר שזה מעט כיום למשמות ביחס לזה שגם, וו השאלה היחידה, באמת היחידה, שלא זקלה לתשובה...

50 ימים לליביא

בקרוב השנה של בית אבן ירושלמי ברחוב זמלקי בורג מתכננים בשיקדנות ובתלהבות, כבר כמעט ארבע שנים, הפתעה למפלגות הליכוד והמערך. זאת לא תהיה מהלומה מוחצת, כך אפשר להבין מהדברים, אך בורא תהיה זו חבטה חזונה, שאף תציב במפה הפוליטית של המדינה גורם חדש. שורב אי אפשר יהיה שלא להתחשב בה תנועת מע"ש בראש התנועה, המאגדת בתוכה ראשי ערי מיתות וערי שכונות ומושבים, פועלים בדיקות ראיה לציון שמעון אור שהיא המוביל ועורך־הדיון נסים ברחון שבמשרדו אנתוני יושבים.

הזוי הפעם הראשונה בהסטוריה הפוליטית של המדינה שנוף כזה קם ונוצר, ומהווה איום ממשי על המפלגות הגדולות, אשר שמעון אור, התנועה הוו וזרטה על רגלה את המאבק למען ערי הפיתוח, השכונות והמושבים, אותם גופים שבמשך שנים רבות הונחו, קפחו, ואשר נמצאים היום במני התמוטטות. קמנו לזעוק את זעקתם, והחלטנו לקחת את גורלנו בידנו, לכל המפלגות שלכאורה רצו לסייע לנו כל השנים אנתוני אומרים: רדו מאיתנו אנו נייצג כעצמנו את עצמנו ככל המנונים. כבר גרלנו והתבגרנו וי. וליצנינו הבחורים אנתוני אומרים: אנתוני גרלנו בעירות הפיתוח, אנתוני מכירים את הבעיות, תנו לנו לנהל את העניינים, אתם בחרתם בראש הרשות שלכם בבחירות ישירות? תנו לי את זה! לפעול למענכם במסגרות שבהן מכריעים את הדברים, כאשר הנבחרים שלכם קטורים ישירות אליכם, כאשר הם יהיו חייבים לכם דין וחשבונו על מעשיהם או מחלליהם. אנתוני הולכים ליישם את שיטת הבחירות האירופיות בדרכי הפעולה שלנו, איננו זקוקים יותר לשום מפלגה, ממשיך נלהב שמעון אור, שהוא יליד קובלנקה ובגיל שש הגיע עם הוריו לירושם (1958), שמונה ילדים בבית, הורים שהתגרשו, ואם העובדת קשה לפרנסתם, אך הטרואמה הקשה ביותר הזכורה לו היא תקופת הבחירות בעיר הפיתוח הוו, כאשר היה לזקנים את התושבים לבית־הכנסת ומשכבים אותם להצביע בעיקר למפא"י, בגיל צעיר, הוא מספר, נדר נדר לעצמו, שכאשר יעלה הדבר בידו, הוא יקים גוף, אשר ישנה תבולת את כל המציאות העולכות הוו, המנציחה את חושבי עיירות הפיתוח והשכונות כמסקי הקולות של המפלגות, כשהשתחרר מן הצבא חזר לירושם לכמה שנים, אתר עלה והתיישב בירושלים, הוא לא שכח את מה שהובטח בינו לבין עצמו, וכשפגש את ערד נסים ברחון הרליק אותו בדעיונותיו.

ויצמן הציע כסף

את דרכו הפוליטית החל שמעון אור בגיל שש־עשרה, כאי שר היה האחראי על כל איזור הדרום מטעם תנועת המרכז והופשי של שמואל חמיר ו"ל. מאוחר יותר עבר לתחיה, בתחיה הוא ראה תנועה — לא מפלגה — של "אנשים אמיתיים", שלהערכתו, תפיסת עולמם, הוצאה בישוב הארץ ערך עלין, תוביל גם לחיזוקן של עיירות הפיתוח, הם היו הפוליטיקאים הטובים ביותר" אומר שמעון, "גיל נאמן היה הסגיק של הון שלי, השבתי שורכם תבוא הישועה, אבל הסתבר שהעניין שהם גילו בעיירות הפיתוח היה מועט, כל רגאום היתה להתנהלות בשטחים ואנתוני ררשנו סדר עדיפויות שונה, הם לא קיבלו את רעתנו אבל רצו להתחיל אותנו בגלל הקולות, אין לי כעס עליהם, נשארו ידידים, פשוט טעינו בכחכות — או אמרנו שלום ודרכינו נפרדו."

גישהם של נסים ברחון ושמעון בהקמת תנועת מע"ש מושבים, עיירות, שכונות, שונה בתכלית מהסיווג של "הפנתרים" או "תנועת האוהלים", הם אינם מחיבים כפיה של ממשלים, ודפוסים, הם עומדים לרשות את המניע לציבור בזהירותם: לא יותר מה, אבל גם לא פחות, יש ביניהם ראשי מועצות, מנהלי בנקים, מקצועיות מאד והופעה מקצועית, וכל זאת בשיתוף פעולה הדוק עם משרד פרסום גדול ורוע, כבונגם להקים תנועה שצורת אירגונה הפנימי יהיה כשל מפלגה־שליד בניגוד למפלגות־מונים, הצלד שלהם הם אותם מעלי ציבור אשר עברו כבר, את סבילת האש של בחירה אישית, ואשר התפקוד כבר עבור מע"ש והם כלי הקשר אל ציבור הבחורים.

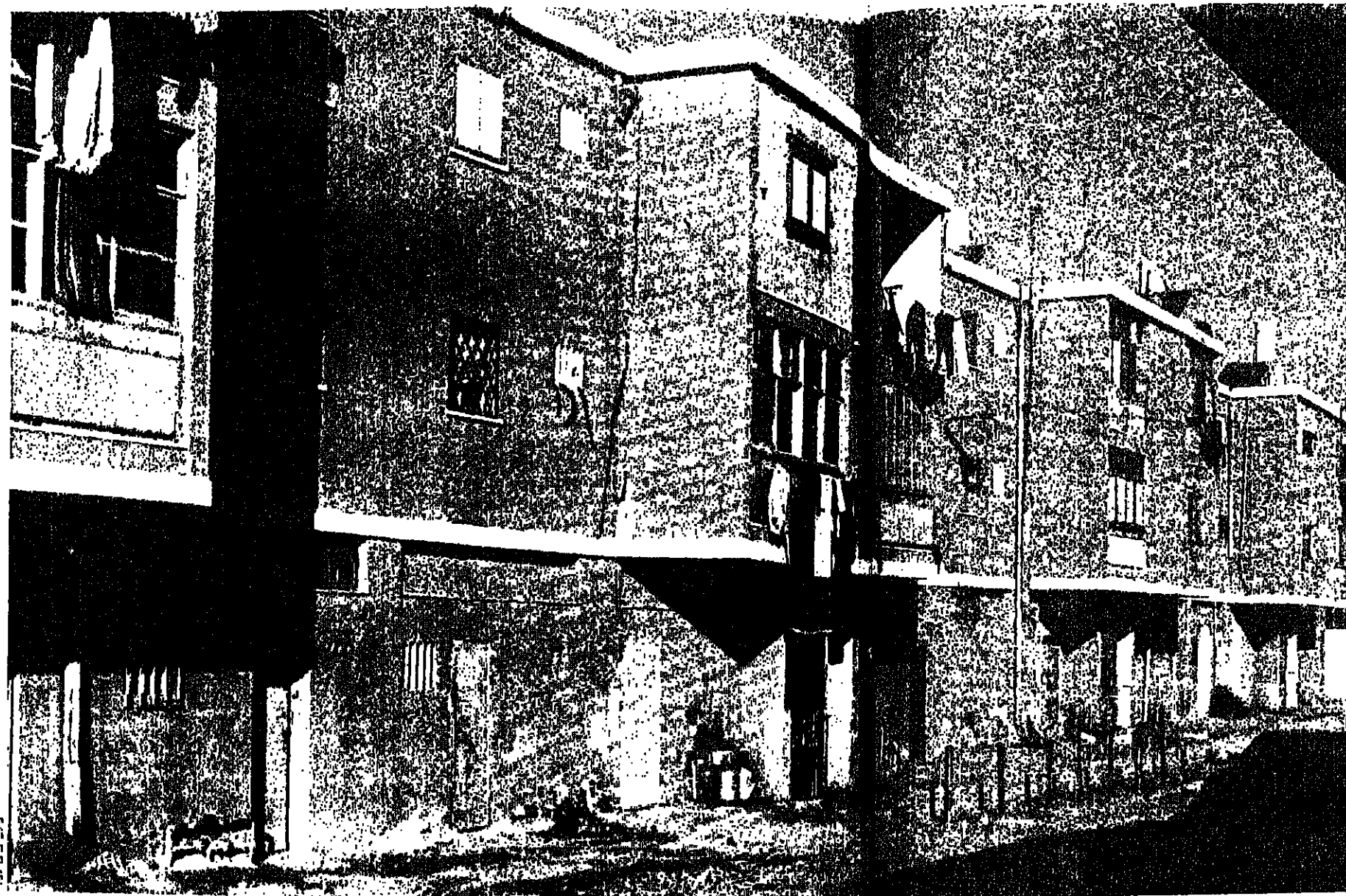
תצי שנה לפני הבחירות האחרונות, לאחר שהתכנסו והעריכו את כוחם, נדמה היה שכבר בשלים הם לרדוף לקליף, ראשי מפלגות, שובינו את הבח הטרמון כזה, החלו לחזר אחריהם בהטחות אך בדרישה לעמוד בראש התנועה, היה עליהם לזרזות את פנייתו של שמואל חמיר ו"ל ואף את ו של עזר ויצמן, שאף הציע להם כסף וכלבר שילכו איתו, היתה תלהות בתוכם, והסקרים עור אוששו אותה בהבטיחם מעבר כקום מעל אותו תחסימה, רק עורך־דפוס נסים ברחון חושש עדיין, עבר המפא"י־ניקי (ניסים היה שנים חבר מפא"י ואף ריכו את הבחירות בסניף ירושלים, ואולי גם גילו 50) לא הניחו לו להיסחף בסיועו ששקד את האחזים, הוא הטיל ספק בטעם של זכייה במנדט אחר או שניים, הוא חושש שאלה יביאו לסופה של התנועה, המבנה האירגוני לא תושלם ויו והתמכרה טרם חזרה אל אכולסית היער, הוא לא רצה בהצלחה חלקית, רעתו והתקבלה לבסוף והיום לא מצטערים עליה בתנועה.

עיירות הפיתוח לעבודה זולה

נסים ברחון עלה אף הוא יליד ממזיקו (1961), ונחנך אל מרגלות יער טבעון שם היה על הורי להקים את אוהלם במקום שמאוחר יותר הפך להיות מעברת־קריית־עמל, משם עבר אל מעברת תלפיות בירושלים, עבר במשך היום והלכו בחיכוך רגלי ומקצועי בלימודי ערב, בגלל הצמיחות בקריה שבמסגרתן היה רוכב על אופנוע אל ימקלא בשעת תשלע בערב, על מנת שיוכל להזין את שיעוריו, וחזר, קבוצה, לביהו, ב'99' השתחרר מהצבא והורגל בעבודה ביום ובלימודי ערב המשיך באוניברסיטה במערי המזרח מרעו המדינת והקטאורית ישראלית וכללית, עי, שסיכל תעודת תרואת, אלא שבתחילת התקדם גם בעבודתו כעורך מדינה שבה תהיה יותר מאשר נתון היה לו אילו היה עובד להוראה וכי בחר להמשיך בלימוד משפטים עד שהיה לעורך־דין בעל משרד משלה, כא בחיכוך הירושלמי הסגנוני הוו.

אמר נסים, אנתוני רוגלים ברעיון של הבחירות האישיות, והי רעיון נכון מאוד אשר שום מפלגה לא תוכל לבצע, אפילו שיעור שחוזרים ומבזרים עליו לא מנישים הצלה, הית כזה בכנסת, עבור המפלגות הגדולות זה יהיה למעשה פירוק מנכסיהם הפוליטיים.

**אל החלל שנוצר במערכת
הפוליטית, שבו אין מי
שעוסק בצניחה בעיירות
פיתוח ושכונות מצוקה,
הכיעה תנועה חדשה —
מע"ש. חיזור נמרץ אחריה
החל משמאל ומימין, אם
חלך בדרכי קודמותיה (הגל
החדש) — סופה כשלו**



ולכיס, הגה הם מיישמים הלכה למעשה את קודנותיהם: הם לא מעמידים את עצמם בראש רשימתם, אלא ראש מועצה של עיירת פיתוח ולאחריו ראש שכונה, עיזונאי אחד ששמע על אודות התנועה הנדירה כ"אכלת הדלילות" — הם מספרים.

— מרד מדיניות החרין של תנועת מע"ש מה יחסכם לשטחים הבכורים?

אנתוני אומרים בפירושו: שטחים על פי צורכי הבטחון שייקבעו על ידי גורמי הבטחון, אם ררושה הישבה בשטחים לצורכי הבטחון, אנתוני בקרה, אנתוני רוגלים בדריקים בשלום, — עונה שמעון.

— קיים איהו מקום שהיא קרוש עברכם בשטחים שאותו לא תחזירו, איזו אבן אותה קרושה שעליה תתקעשו?

גם, לא שום פרה קרושה מעבר לקו הירוק, הכל יהיה פתוח למשא ומתן, מצהיר שמעון שהיה חבר בתחיה.

— באוכלוסיית היער שלכם רואה גם מים יער שאילו הוא חותרת ורבה שנים, ובהצלה חלקית מאוד, חיבור בין מניש למסם עשוי להיות מרתק בהחלט.

ניסים, יכול להיות שמבחינה אידאולוגית הקווים הרעיוניים היום, אבל בשטח קיים ניגוד אינטרסים מוחלט, רוב מצביעי מפ"ם היום הם חברי הקבוצים שלה, אותם הקבוצים המבוססים הנמצאים בשכונות לאנתוני עיירות פיתוח נכשלות, כאן גם מגיע לביטוי המצב האנסורי הקיים רק בישראל, בו שטח שיפוט של עיר אחת אינו נוסק לשטח השיפוט של עיר אחרת כלומר, אותו ישוב עירוני שבכל מקום אחר היה אמור לספק את כל שירותי האוכלוסיה בכל האזור כולו, אצלנו הוא משרת רק את הקהילה שבחוכו, הרי קיום השירותים והקהילתיים וזה התחום הכלערי של הישוב העירוני והדונור, הבריאות והמסחר, אני לא רואה, ובצורך את הקבוצים לאינטגרציה, אבל תאר לך כמה מקומות עבודה היו מחוספסים ליישוב העירוני אילו היה מספק לכל האזור את כל השירותים האלה, מרוע תחנת הדלק שליר שדרות מנוחלת על ידי קיבוץ הרי היער של הקיבוץ הוא העיסוק בחקלאות ובתעשייה, המסחר הוא עניינו של הישוב העירוני, מרוע הקיבוץ מולש אל תחום המזיה של מי שאינו חבר קיבוץ.

ושמעון אור משיב: "אני לא פוסל את מפ"ם, אבל אנתוני לא שייכים לשמאל, צריך לזכור את הרקע שלנו, אמנם בצד החברתי והכלכלי אנתוני על אותו גל, אבל מפ"ם מוזהב בציבור, ובמקור בזה שהוא קהל היער שלנו כשמאלניות, מפ"ם גם נתפסת כמפלגה זקנה, כוו ששאלת עתיד השטחים מעסיקה אותה יותר מאשר אנתוני, אנתוני מתרכזים בעיקר בבעיות החברתיות והכלכליות ופחות מתעניינים בשטחים, אבל אתה יודע מה יכול להיות שאולי כאמת יש מה לעשות בזה".



שמעון אור, מאבק למען ערי הפיתוח, השכונות והמושבים

שמעון אור, נסים ברחון, דוגל ברעיון של בחירות אישיות

אותו מעניין רק הטון שבין הבחירות, האיש שיבחר בבחירות האישיות יהיה מחוייב לבחוריו ושוב לא יוכלו מרכזי המפלגות למשך במשכות ניהול המדינה כמו שזה מתרחש היום, הרי את המדינה מנהלים היום ממסדות זאב ומרחוב הירקון מאה ועשר, ולא ככנסת ובמסדותיה, תבחרים של היום מחייבים יותר אל שי המרכזים האלה, מאשר אל בוחריהם, לרעיון של הבחירות האישיות יש סיכוי רב אצל ציבור הבחורים שלנו, כי הוא עונה על הנטיה האישית של כל אדם להיות בקשר ישיר עם המועמד שלו, שישל להרים טלפון אליו או לדרוש על דלת ולהיכנס מבלי לתאם שם שמונה־מאות מוכרזים לפני כן, הרעיון הזה המעלה את נציר מרמת השלטון המקומי אל רמת השלטון המרכזי — גם עונה על האינטרסים הממשיים של אותן שכונות ועיירות פיתוח."

לא יחזק" ממשיך נסים ברחון, כשהוא שוכח מעט את מתנתו ודבריו מתלהטים, שלאחר עשרות שנים ירוחם תישאר עיון עיירת פיתוח, בשעה שאריאל כבר עיר מבוססת, עם אוכלוסיה בעלת רמה מסוימת, מרוע בעיר מרחוק השכר היא נמכה ביוה, טקסטיל ובקבוצים מפעלים שבהם רמת השכר היא נמכה ביוה, ולא מגיעה אפילו לשכר מינימום במצב הזה, כל מי שמגיע לרמה אישית, שהיא מעל למינימום, בורח משם, וכך נדונו המקומות האלה להתקפה עמוקה למשך זרות, בניהם ובני בניהם יישם להיות חוטכי העצים ושואבי המים של המדינה הוו, ושמעון אור כבר לא יכול להתאפק, המערך חקים את עיירות הפיתוח כי לפסס בוח עבודה זול, והציבור שתתפסק בדיד העלה את הליטה, אבל הליכוד הבשית ולא קרים, אני מאשים את הליכוד בחיזוי מצבן של עיירות הפיתוח, הם דיברו על גאווה לאומית ונאש נאומים מפוליטיקאים על איך לחשוב עם חקם, אבל את רוב הבחן העיבור לגדה — לאבנריתם ואלאבנריתם־אדמה, בעיירות ובשכונות כבר התפקדו מהם."

קבוצים לחקלאות

— לא למסחר

במע"ש חוששים מתוך חשדנות, הם לא רוצים בתמימי מספר שחיים, הם מכשירים את הקרקע ביסודיות, מגיבים על אורקים תגובות, לציבור נכשה של התנועה, ועוד שומרים כזה מחליכים שאותם אינם מוכנים לחשוף עדיין, הם מחכים במלנו למועד סמוך יותר לבחירות, הם לא יתנו לעסקני המפלגות המבוססים להכשילים בנקודות תורפה אפשריות, הם יצאו בחיפוש נגד "שרויקסיה־לביא", אשר לרעום היה מביא אסון על הציבור שלהם, הם כתבו מכתבים לראש הממשלה, למנחם בגין, לשיר שליו ושלחו חרערת לעתונות — שכתב מהו גמרוצת נגד הקשר ביצוע אנתוני גם רוצים "לביא" טוען נסים, אבל מי יושלם את המזוה מעשרה מיליארד הולאח אפשר ויהי להקים עשרות אלפים בדי תרואת, שחיו משלים את מי שני המפלגות החברתה בישראל, אלו לאח" מכן ניתן היה לגשת לשרויקס כזה, והפריקסיה־לאומי הוו הוא שקומם את ערי הפיתוח אין כסף למיאות לחיזה וללכה ישי."

במע"ש גם רואים כפוליטיקה של מקצוענים את אחת הצהות הגדולות של המדינה, פוליטיקה אינה מקצוע, הם מרגישים פוליטיקה היא רק בהתגברות, בשעה שהפוליטיקה תופסת למקצה הפוליטיקה מתחיל לרואה לעינינו כמו כל בעל מקצוע, לנסח

מע"ש

א י מ ת

המפלגות

מאת אהוד דור

גילם בועז לניר

10

מאת חיים מאור

צילם בועז לניר

ת נועם רבינוביץ מצאתה ליד מכונה במפעל "חור" שם מתכת בקיבוץ בית השיטה. נועם - שחם. נבזה. מזוקן וממושקף -

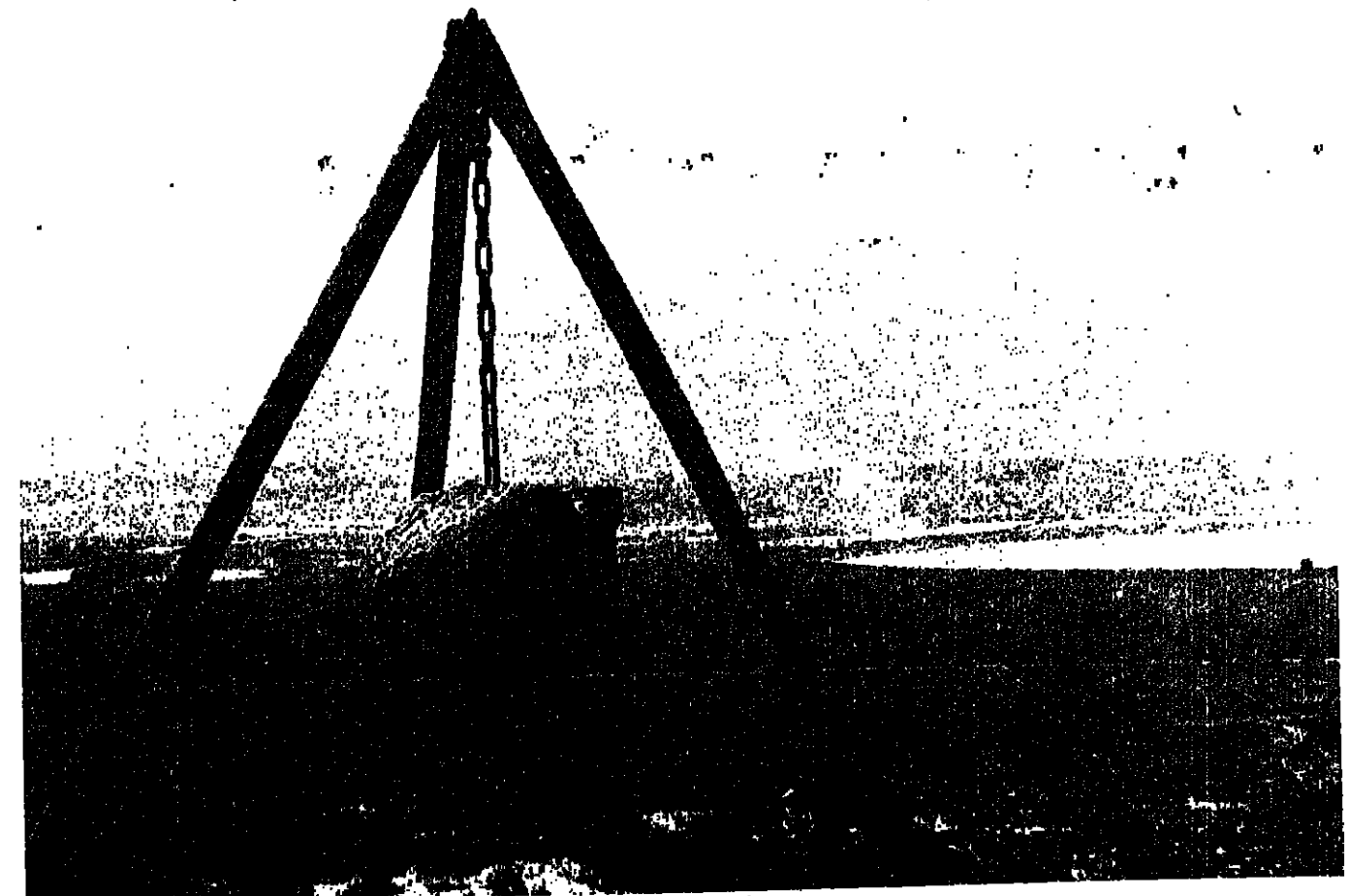
שכה קקראתי יד ארוכה, גרומה ומיוזעת. בבגדי העבודה המאובקים ובנעלי הגבוהות השחורות התאים לדימוי הקלאסי של מסל עלימי דברי ליאונרדו דה וינצ'י. באותה מידה, כמובן, יכול היה להיות חבר קיבוץ, מועל ויוצר או מודרך בחברה להגות הטבע, השועט על ג'בל במדבר יהודה.

וישנה גם האפשרות שכל התכונות המיוצגות את הטיפוסים הללו נלוות בבן קיבוץ דמנה זה, שעבר לאחר נישואיו לקיבוץ בית השיטה והחל לשלב יצירה תעשייתית בברזל עם יצירה אמנותית בבזלת.

הדרמה הגיאולוגית, שבסיסה מכניקה הבזלת והגיר, דרמה זו הינה הבסיס לסביבה הפיסולית. יותר מכל הקשר היסטורי, פוליטי או פולקלוריסטי שניתן לייחס לה, חוויות ביקורי בגבעה נספגו אט-אט לרשומים בסטודיו, כביטוי להערכת היחסים האישית האניסטימית עם הגבעה.

אין התנהגות דיאלוג עם הגבעה, עם הנוף.

הגבעה אינה אפיוזדה. היא קשורה לעבודות קדומות. ב-1980 נטעתי זיתים בוואדי סמוך לבית השיטה. זה היה חוואי הראשון שפעלתי בו כפסל והגדרתי אותו לעצמי: הוואדי כולו הוא מסל. הוואדי ממוקם בין שטחי בור לשטחים מעובדים, שטח מרחיב מלאכותי בתוך שטח טבעי. העסקי אותו היות קורטובה ונקודות-טריג, מבנה הקרקע, צפיפות, טרסות וכו'. חשוב היה לי



עוזה. לאחר כשש שנים של פיסול אניסטימי, בפורמט קטן, יצר סביבה פיסולית, לאורך ציר תנועה של 500 מ' בגבעת קומי. גבעה הסמוכה למשכן לאמנות על-שם חיים אתר בעין חרור. במים אלה נפתח רשמית האתר הפיסולי כשוא מלווה בתערוכת רישומים ושרטוטים במשכן, לדברי נועם הפסלים יישארו במקום כשנתיים ימים.

גבעת קומי

כאשר נשאל אדמונד הילארי לשם מה העפיל על האורסט, השיב: כי דא היה שם. גם גבעת קומי, היתה שם - בניסוחו של נועם - היא משוט נוכחת. אי אפשר שלא לפגוש בה גבעת קומי נצבת חזיתית לבית השיטה. התקשרתי לגבעה בדרך כלת אמענית באינספור סיורים, לבד או עם הילדים. התרשמתי מהמשטות שלה, מהחמימות שבצורה, הגבעתית, שלה, נפרדת ומחברת לסביבה בעת ובעונה אחת. נצד אחד - אכלוס צפוף של מפעלים קואופרטיביים יושבים, ומצד שני - שוממת בשטחי בור, מנותקת, לחלוטין, מחדוּפן המיושבת, עולמת שנים בשטח מנומנם.

כמי שמתעניין בגיאורפיה, סולמוגרפיה וגיאולוגיה של ארץ-ישראל קרא, נועם רבינוביץ את הסקר-הגיאולוגי של גבעת קומי כמי שקורא ספר מתח. חשקר הגיאולוגי של גבעת קומי רגש אותי מאוד. הרגשתי מורכבת משהי שכתב בזלת שביניהן שכבת גיר, התלהבתי מן

גבעת קומי שמעל לקיבוצים עין חרור ותל-יוסף היתה פעם כפר ערבי, שבמלחמת העצמאות נמחה. נועם רבינוביץ' מבית-השיטה חש צורך להמביע עצמו כפסל בחווית המפגש עם הטבע

קימת מודעות אקולוגית, מעסיקה אותי מאד שאלת הניקוז ואגירת המים בבורות-מים. זוהי צורה בסיסית של האדם לניצול אמצעים טבעיים לצרכים חברתיים-תרבותיים. זוהי מחשבה לטווח רחוק, שונה ממושג הנדסה, לפי הדברים האלה אתה יכול להבין מדוע אין לי עניין בהצמיח צורות חדשות, אני מעדיף לכוון את עצמי ולשמעון את תנאי השטח. לשאול צורות מהנוף ולהשתמש בהן למטרות שלי לגלות צורות ולתת בהן משמעויות משלי.

תהליך העבודה שלי בגבעת קומי הינו תהליך של התערבות בסביבה מתוך מעורבות. במהלך היצירה נוצר איוון עדין בין הצורך שלי להטביע עצמי בחווית המפגש עם הטבע לבין יצירה חוקית חדשה, הענקת משמעויות ואישות משלי לסיפורים מהגבעה, התחייבות שלי לפעילות בגבעה היא כאל רומן ארוך טווח של פעילות רציפה בסביבה המזינה עצמה כל העת - זוהי סדנה על גבול הסטודיו.

סימנים

נועם רבינוביץ' מתייחס למכלול הפסלים הנוצרים על הגבעה כעבודה אחת, כשהגבעה היא המצע, המקנהגל יואחד החומרים בעבודה. להצבת הפסלים הוא בחר בנתיב המדויק כיוון מזרח-מערב. בנתיב זה, מסלול ההליכה של המבקר, הציב תחנות עם סימונים (הפסלים) לחולל לאורך הציור מתגלה עמק חרור לאורכו, על מכלול פעילויותיו, נגיב הכביש, קו המתח העליון, הרכבת (ול) ואפיק מעין חרור. בסוף המסלול מתגלה בית השיטה במפתיע.

נועם רבינוביץ' אינו אוהב שמות. השמות יוצרים הקשרים סיפוריים שאינני מעוניין בהם. אני עוסק בצורות והניאונות מטופוגרפיה וגיאורפיה של הנוף והרלא.

בכל זאת, לצורך השיחה בלבד, הוא מוכן להצמיד שמות זמניים לפסלים שלאורך המסלול, הקשורים זה בזה, כמו במשחק סימני-דרך.

הפסל הראשון הינו מעין גילוף שדרכו רואים את העמק, הקווים המתכתיים, אדני רכבת-העמק, עונים כהד לקווי היער שבהר ממול ולשביליו, הוויסן מאפשר לך לגלות מים חדשות בנף.

הולכים הלאה, שני עצי אורן מתגלים לעינינו, העצים נוטים באלכסון חרוף, עונים לציר מזרח-מערב, כשנמשחי לראשונה עם העצים קשתי שיש להם

משמעות של רשמי הננוע הרוחות, נטיית מסמנת את כיוון הרוח, משטר הרוח, ליד העצים הצבתי שלושה פסלי בזלת נושאים עם קווי-ברזל המגיבים לאוויר הנוטים, שילבתי גם התייחסות לניקוז המים וחולכתם באמצעות תעמקת חרוץ בסלע, תוך ניצול הכיוונים הקיימים בתוך האבן.

הפסל הבא מכונה, נקודת-ציון או סימן-ציון. אבן בזלת ענקית ועמוד חשמל הנוטי באלכסון וכאילו שולח אצבע ארוכה להראות את כיוון ההליכה. הסימן הבא מכונה, כן-קריאה. קונסטרוקציה מתכת המתנשאת מעלה, מכונה מעין כן-קריאה המזמין את הצופה לעמוד לפניו, להניח את ידיו על הצופה ולהבין אל הנוף הממוסגר. כיוון ההתבוננות במסל מונגד לכיוון ההליכה, זה רגע של מנוחה, מדיטטיבית שקטה כלפי מערב. בקדקוד הפסל משובצת אבן בזלת אחת, אבן סיקול, הפסל ניצב על סלע גיר וממקד באופן עדין מאוד את המפגש עם הבזלת.

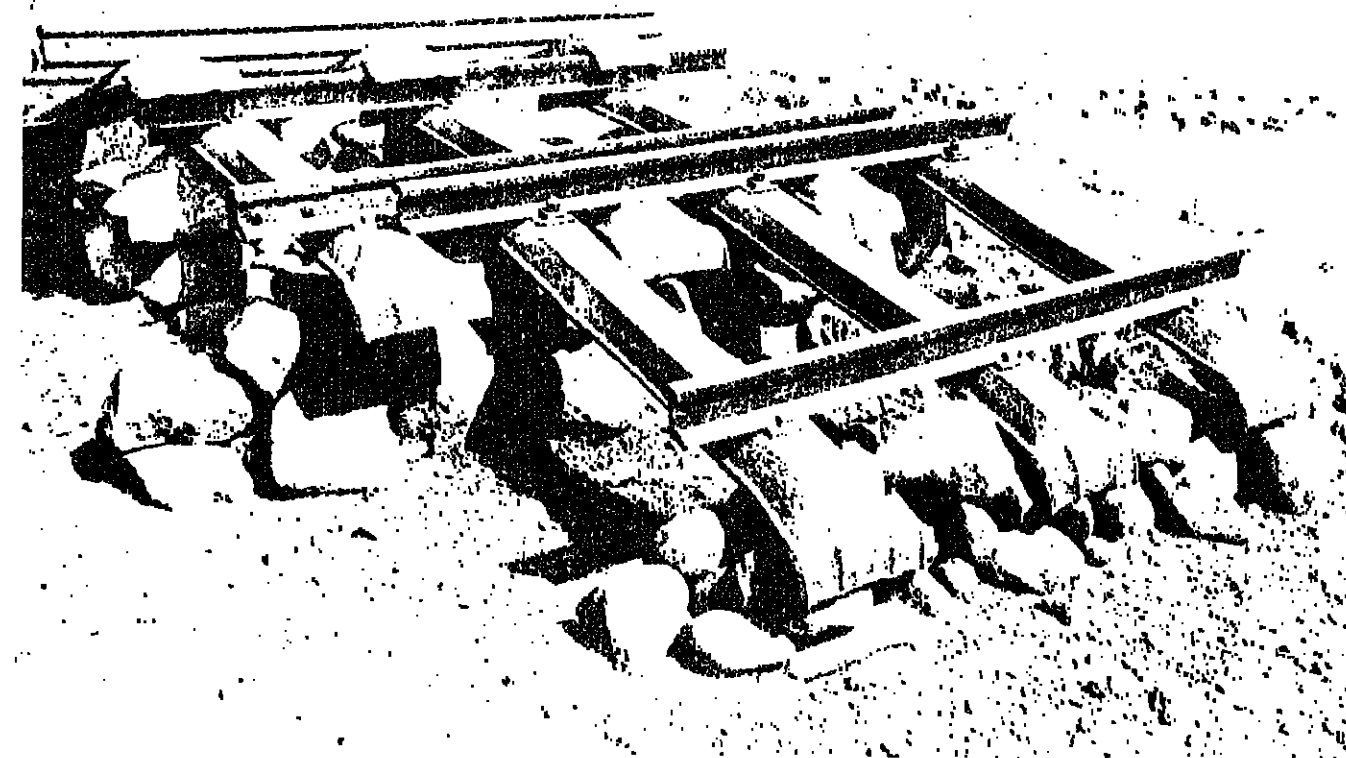
הולכים הלאה, למתח מתגלות פלטות גיר גדולות, בשפועים מרחיבים, בחרתי להתייחס לתופעת שכבות הגיר השופעות במסל סכמטי, עשוי מצינורות, חשבו היה לי לחתוך נכון על רחבת הגיר מבחינה אופי השטח ומבנה השיפוע. אבני סיקול מעגנות אותו לקרקע, הפסל מרכיב מעגירות ברזל, חביות, אבני סיקול גוריות ובור-מים חרב.



החצובה המדולדל העשויה משלושה עמודי חשמל ומגל אבנים מעורב בזלת וגיר מחווה את מרכז התערוכה. זוהי הנקודה הגבוהה ביותר, בעוד החמשך לסתר מחנין, חצובות וגל-אבנים חיים צורות בסיסיות לסימון, גל האבנים המערב חזה מאבני סיקול קטנות מבלטות וגיר, חיים חותם אישי שלי, סימון בשטח. סידור אבני הסיקול הקטנות ובנייתן לצורת חרוט היא מלאכה שיש לעשותה בכונה רבת, חיות שהסידור והארגון משמעותיים.

החצובה הבאה עשויה מצינורות מתכת שני צול, שבמרכזם אבן בזלת ענקית חתולית באוויר, כמסה מרחפת ומשכת: מטה, החצובה חזו מוליכה אותנו הלאה אל מערך המורכב מאלבני ברזל וחביות סיקול צבעוניות, למינח שני פסלים נוספים. אחד, צופה לכיוון מזרח והשני מעין מבנה-תצפית לכיוון דרום-מזרח.

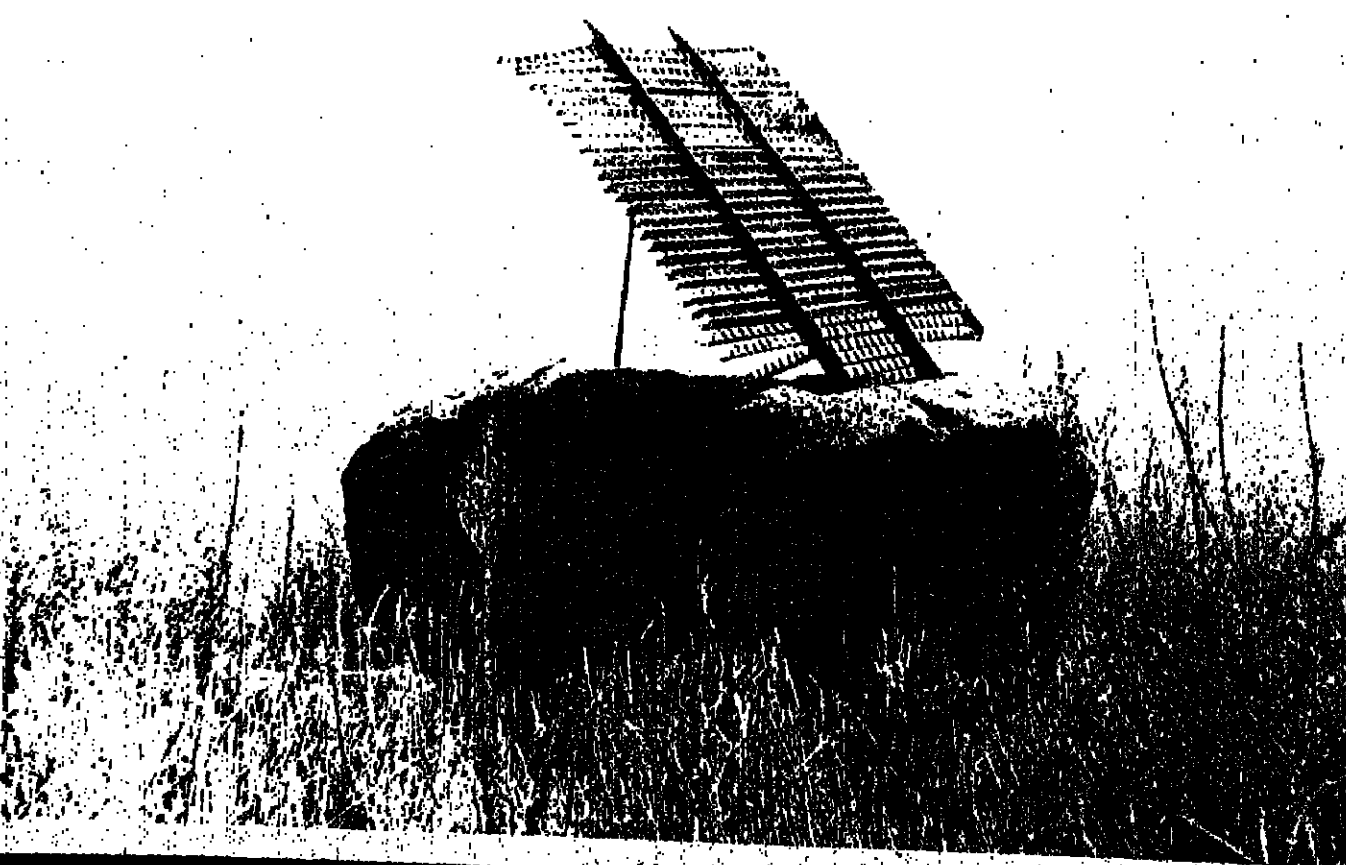
בחרתי לשים את המכלול בתצפית לעבר בית-השיטה (מתגלה בקטע זה של המסלול). זהו מתחם, או מנגנה, המיועד לתגות חיושב בו ומוליך אל הנוף הפתוח. אני מודע לסתירה שבין האופי המופנם של המתחם לבין הפתחות, לנוף, הצבעוניות של חביות, המתחם, הוא צבעוניות מקומית, המשלבת בצבעי הנוף, בדומה לטריקטור-המתכת הצבעו בצבעים תעשייתיים, אשר חופף בתודעתו חלק מנוף השרה אותו הוא חורש.



מסליו וסביבתו של נועם רבינוביץ עוסקים בסימנים בסיסיים בנף, נועם שואל אותם בנף העמק והנוגיו, ואולי גם נאמנים אחרים.

כעיקרון, אני אינדיבידואליסט במובן היצירתי, אך כמובן שאני מושפע מאנני אדמה, כמו ברוסו או קנדרט סמיטסון או מאננים ישראלים היוצרים בכיוון שלי, אך לא רק מהם. גם מאחרים, תקופת הרנסנס, למשל השפיעה עלי בשלושה תחומים: הרסטכלות, התבונה בפרטים קטנים והנשבעות החמורות. נועם רבינוביץ מתקשר בחודעתו לשורה ארוכה של אמנים רובם חברי קיבוץ, רובם אנשי הנליל: דליה מאירי, מני יסעור, נפתלי חנוני, דוד מין, יעקב חפץ, ברני פינק וכן עזרא אוריון, דב הלר וחווה מחותן. רובם מפסלים בבזלת, אותה אבן שחורה וקשיחה, ומשקלים בתוכה ולצידה חומרים טבעיים או חלקי נכונות, עבודתם מתחברת אל מקורות חקלאיים ומלחניים עוניקים ארץ-ישראלים ומזוהה כדור-ההגושף ל כעונים ולעצוק דמיוני, רובם מסתייגים, אולי מן, הקשר הכנוני, אך מסיכנים לכינוי אמנות מקומית במובן הטוב של המלה.

נועם רבינוביץ מנסה לקשר את עצמו טוטאלית לחברה בשל ההוגשים הפולחניים-חושניים של חלק ניכר מהם ומנסה את השיחה באמור. אני שואל ומשאיר סימנים בסיסיים בנף, זהו בהחלט מספיק לי לעוד הרבה שנים של עבודה.



סל-א-י-סל

שלושים



עין אחת צוכה והשניה בוחקת - שייקה חיה משתעשע בהחלפת מקונו של בוכה. עובדים לנגד עיניו מעללי של הליצן הנפלא - שייקה אופיר, והעין השנייה צוחקת.

בגשתי את שייקה לראשונה ב-48 כשגשתי להיות במאי להקת הצ'יבטורין. אני הייתי הבמאי הראשון שלו. הוא היה החשק הראשון שלי שייקה היה מעניין שופע של הנוער, אותו היה שלף כקוסם מתוך השרוול לשמות לבם של הסובבים אותו. בקרבו היה גלום אצור פרטי בלתי נדלה של מיקרופילמנים אשר קלט עין המצלמה החדה שלו - סיפורים, מראות, חוויות, דמויות, נולדים, צלילים - עולם, שייקה לא היה חקין, הוא לא חיקה את מה שראו עיניו. המראות עברו דרכו כקריין אור חקירת דרך פריזמה וקבלו צורות שחיו כולן קופייריט - שייקה אופיר.

הוא היה שחקן בכל רמז אבריו - בבחינת כל עצמותי תאמרנה. גופו היה כחומר ביד היוצר - לובש ומשט צורה כהרף עין. בחיותו בני-יורק הלך למבוכן למקדיו עץ לי גוף לי. אגורו הבחנים: גבוה מדי, מדי צמצם עצמו וזוהי בגובה מטר אחד, הבוחנים פער פיות. אף עשית אותו ושייקה קיבל את התפקיד. שתינו נאספים לחור, לא יכולנו לגשת מיד לעבודה (לא רצנו לגשת מיד לעבודה) כי שייקה חיה לו משנה לספר, סיפור גור סיפור, אנשים בחוץ היו

מציעים מנימה לראות - מה הן מציאות הצחוק, ומצטרפים לחגיגה. לבי לא נון לי לומר. שייקה, מספיק, צריך לעבוד, אך כששוקע התחילה החזרת, היה מרצין ושוקע בעבודה. שחקן - מתפשט מנסה, חזר ומנסה, מקשיב - עובד, ומי לאחר החזרה היה שוב פותח את הסכרים ושוף אותנו בעקבותיו אל הים העליון. שייקה לא צמצם את עצמו בדלת מקום - בית קפה, פינת רחוב, אוטובוס ציבורי - כל מקום שבו האדם לו ולו רק צופה אחד בלבד, סיגריה בפיו גררה אותו לשורה ארוכה של טיפוסים מעשנים. צלחת נרקס שלפניו - ומיד הוא גונע בקוליקולות ותוך כדי כך נואם נאום הרצפליד עק קרקע, כאילו היה לו חבל לבזבז מרג לאכילה בלבד.

לפני חודשים מספר, לפני שחקרנו אותו המחלה, ישבנו בבית-קפה לחמן הצגת יחיד שלו. שלפנו רעיונות וחלענו אותם על הנייר. אמרתו, ישבנו בבית קפה לא שייקה הוא האיש לשבת אמן רב, אצלו הרעיונות היו לבשים מיד עור וגדים, הוא גם והחצנה חתלה, וכל אורח בית-הקפה, המצלמות ובעל המוקם היו לקהל. רק עשרה אחוזים, לפי חשבוני מן התואטרון שייקה אופיר, הגיעו אל הבמה או אל הסרטים, שאר תשעים האחוזים היו אימפרוביזציות של חרע הברקות מניה ובניה, בני חלון מום נשאר רק זיכרונות, ולא נראה אותם עד לעולם. עין אחת בוכה והשנייה צוחקת.

יהודים על גדות האמזונאס

תערוכת תמונות בבית-התפוצות שתפתח ב-5 באוקטובר

מאת רחל ארבל

ציולמים: סרניו זאליס

לצאת לאמזונאס החרוק עם הזמן הביאו מהגרים את משפחותיהם ובעקבותיהם הגיעו קרובי משפחה נוספים. היהודים חשקו בליווי של גדות נהר ואף בחוות מבודדות ומצאו את פרנסתם במסחר, ברכילות ובפקידות. הם הפליגו בסירות מטען במעלה הנהר ועסקו בסחר חליפין עם בני המקום. הם קנו גומי, אגוז ברויל, דגים ושמן קופאיבה, ונתנו בתמורה בגדים, תרופות, טבק וקשואות. משפחות יהודיות ויחודיות-למחצה פוזרות בישורים שלאורך הנהר ולחופי תערות הנשפכים אליו ואולם בשלח המאה ה-19 ובשנות הראשונות של המאה ה-20, היו באזור אלפי יהודים. בני קבוצות יהודיים נשכחים במקומות שבהם לא חיים עוד יהודים, מצבות יהודיות בבתי עלמן נוצרים, ועדויות ממי מעט הצאצאים שעדיין חיים במקום מגוללים סיפור מופלא על יהודים שיצאו מקהילותיהם עתיקות חימוין שבמרוקו, לחפש את האלףודים שלהם בגונגלים. הנחידים של האמזונאס.

ההגירה היחידה לאזור האמזוניה החלה במחצית הראשונה של המאה ה-19, בעקבות ביטול התשלומים על מעילות כלכלית של דרים והחלת חוקי ליברליזם שותבתיים. ארץ חופש חדר סוחנים יהודים ממוקדו, בתמכת תרבות סחר אנגלית וצרפתית. רחוק מן האנטרסטים לכללים באזור, ערדו צעירים, יתוים



מקס וייס בעיר אלנקו, יהודי שומר מצוות ומבכדי העיר

סרטן השד לגבר

בנה, בן ה-22 של חברתי הרגיש נפיחות ליד פטמתו הימנית. אחרי בדיקה יסודית קבעו הרופאים שיש צורך ניתוח ובדיקות הברר שהגידול הקטן היה מנאלי. שאלתי את דרר חייצוק מנהל המחלקה האונקולוגית בבית-חולים איכילוב, בית ספר לרפואה, האם גידולים ממאירים מופיעים אצל הגברים כמו אצל נשים, והאם גברים חייבים גם הם בבדיקות ומעקב.

בנה, בן ה-22 של חברתי הרגיש נפיחות ליד פטמתו הימנית. אחרי בדיקה יסודית קבעו הרופאים שיש צורך ניתוח ובדיקות הברר שהגידול הקטן היה מנאלי. שאלתי את דרר חייצוק מנהל המחלקה האונקולוגית בבית-חולים איכילוב, בית ספר לרפואה, האם גידולים ממאירים מופיעים אצל הגברים כמו אצל נשים, והאם גברים חייבים גם הם בבדיקות ומעקב.

שנה של תרבות

פרוזה, שירה, את כל אלה אפשר ללמוד וליהנות בבית אייזלר. פגישה ראשונה של "שנות בוקר" יחסי גומלין בין ספרות ומציאות למבוגרים. תחילתם ב-19.10.10 ב-10.00. תערוכת הפרחים הבינלאומית בחילון תיפתח ב-10.08.2010. 2 מיליון פרחים וצגו שם בשלושה בתינים: יפני, בינלאומי וישראלי. פרטים: עפר ברזיש טל. 03-457729.



שבע הנביות לשוודי תרבות

האירן איך ללמוד וליהנות. מלימודים, תרבות, ועוד ועוד אפשרויות רבות לכלידי ועוסקים בשעות המנאלי. לא אוכל לפרט את הכל, אך אפשר לכם את הנשאים, הכתובות וההזמנים של האירועים. אתם תחשקו למקום הרצוי לכם ותוכינו לכם. תכנית תרבות" לשנת תשע"א, ובמסגרת הצאצא, לפעמים אפילו ללא תשלום בכלל, תהיה לכם גם שנה מעניינת ומגוונת. לראובני רביש לי רק תכנית תרבות של תל-אביב וסביבתה.



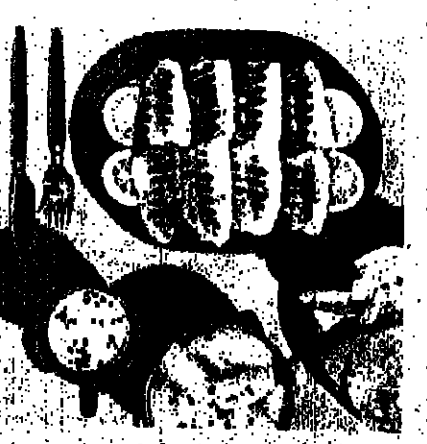
יונה ביט, מנהלת בכירה, האחת בין רבים

אמא בשלש-דחוק

בשנת 1958 עלינו מברית המועצות לישראל והגענו לבאר שבע, שם עברה ילדותי ולאחר הצבא גם לימודים אקדמיים באוניברסיטת הנגב. למדתי כלכלה שם הכרתי את בעלי שלימד באותה פקולטה, הוא דנוקא צבר אמיתי, משפחתו 4 דורות בארץ. ירושלמים שגרו בתוך החומות, מחוץ לחומות, ימין משה ובך הלאה.

בשנת 1958 עלינו מברית המועצות לישראל והגענו לבאר שבע, שם עברה ילדותי ולאחר הצבא גם לימודים אקדמיים באוניברסיטת הנגב. למדתי כלכלה שם הכרתי את בעלי שלימד באותה פקולטה, הוא דנוקא צבר אמיתי, משפחתו 4 דורות בארץ. ירושלמים שגרו בתוך החומות, מחוץ לחומות, ימין משה ובך הלאה.

מי שטורח בערב החג ינוח בחג

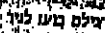


החגים באים ואיתם הראגו: מה נבשל מבלי לפשוט את הרגל ושיהיה אולם גם לאירחים בלתי צפויים. כדאי להכין כמה תבשילים ולשמור אותם בחא התקשאה אורז מבושל, אטריות מבושלות, קציצות בשר ורוטב בולונז.

החגים באים ואיתם הראגו: מה נבשל מבלי לפשוט את הרגל ושיהיה אולם גם לאירחים בלתי צפויים. כדאי להכין כמה תבשילים ולשמור אותם בחא התקשאה אורז מבושל, אטריות מבושלות, קציצות בשר ורוטב בולונז.

مَكْرَمَةُ الْوَحْل

ישראל אלירז סופר, משורר,
מחזאי. 25 שנה על הנייר.
בעל מוניטין שאינו שייך
לשום קליקה, אין לו מרפקים
ולכן אינו חשוף לתקשורת.
„טיול“ ספר שירים חדש, יצא
ב„ספריית-פועלים“.



49

לצערנו כך הדבר. היינו רוצים שהדברים יהיו אחרת. אבל זה עניין של משאבים.

ומה קרה עם מתרימים יהודים אמריקניים?
בעיקרון, אם אינם אספנים, למה שיתרמו?
אבל בכל זאת אנו פועלים בכיוון זה ומחפשים
מקורות מימון.

יחד עם זאת לא קל לחרוד לשוק הנירויטי ולא מספיק לבוא לבאן. הבעיות מתעוררות כאשר רוצים להציג הגלריות מייצגות ודרך קבע אך ורק את אריכא וגיטלין. ישנם כל כך דברים אמנים שחיים כאן ואין להם גלריה מייצגת ואקסקלוסיבית.

ואם כך — איך את מסבירה את הנדירה הנדירה והשקיקה לעבוד דווקא בנייר-יוק?
סופגים כאן את האמנות, השהייה כאן מסיפה למימד הבינלאומי שלהם ובנוסף לכך תמיד מקוננת בהם התקווה שיום אחד אכן יצליחו לגבור על המכשולים, ולצאת החוצה."

ובכל זאת, איוז סקולרית מותקיימת לבד
מימין ותעורבות ישראליות?
אנו מארגנים בעת סיור מטעם המועצה
היהודית-שיתוקם כקריב באמנות, להנעת מימון
שאלה ישנה – האם את כבורה שיש משו
מיסרית לאמנות ישראלית?
לא. מה ששוב – טוב, ומה שלא טוב – לא
טוב. אמנות ישראל משתייכת, ללא כל ספק
למשפחת האמנות הבינלאומית.

[illegible]

מונטפרינס בפריז (1905-1945) והערכה מחודשת
בתחום רב עניין זה.

מדובר כאן באמנים יהודיים שחיו בנסיכות חיים ודמות, אך תכני יצירתם שונים וייחודיים, ואולם למרות השוני התכני ניתן להיווכח במסורת המשותפת המפעפעת. ותערוכה חשלישית מתבססת על אמנים ניו

הוא ישראל יש מקום כלשהו בתמונה הזו בשנת 1980 עברנו רוסקסמפסטיבה בדולה ויחידה בארצות, של אנשים ישראלים את הקדומות לקטלוגים כתבו יונה פילשר יגאל לזרמן ממוזיאון ישראל, התמונה רכש בעזרתו של אנשים שרואים, כמו יצחק בן חיים, שמו שורר, מנחם עזריה יגאל תומריק, תומריק של... המנהל מנהלים על ידי ממוזיאון ישראל, את איש מנהלת, רומה שואם תלמים המשתתפים את מנחם, של המסמך, הישראלי ואיבנה תורפים מלחם אכן יש עוד בדידות, או מבחינת הצדעות והכרטיס כשמות אני מרחיק לעצות, אכן אני תלמים כשמות השושים יחיד לאתם אנשים המציגים כניירות יחיד, יחיד שואם אכן רומה למחן שירים מנחם שבתחילה למחן מנחם מלחם כניירות

במנהגו. ניו-יורק, ממזיאן היהודי.
חומה ופורה. מגשנו את האוצרת הראשית,

הגברת סוזן גרומן.
מה יתרונן של המצוינות הידעיות ומדי
האורניות המגוונות?
של לנו אומץ גיזול בחרו בנושא ויראיקה
בכולם המעריב. וכן עוסקים בתכנים וידידים
לעבר, וכפי שהם מהמנים בחור. כימים אלה
לדוגמא, עוסקים באנשים אפריקניים
קורסים שימשו מוסמכים וידידים. מסמכות
ותועפות כמו: הורה למערכת וידידים, כאשר
עבר מירושלם לטורקיה אישית. הסטוריה וידידים
קולקטיבית והמשמעות של ישראל החדשה.

מדת תועלת אלה באה לידי ביטוי והיא בתקנות זו:

אמנם יש שער כה היו מעוניינים במורשתם וידא, כלומר בבניית אמות חזקה מתחילת לעסוק בענייני יהודים. אלה היו רבים אלה הנובעים מן הקדושה שנוצרה מחומות השואה, ויכולת של המנהלות המוסדיות, יותר טובה, וגם כי היה חוסן החורג מן חוקים, ובעצם אצת תועלת של אלה וזמן לעשות את העבר, יש אלה מיהרם להקים משרד ישראלי יש שבו למר"א ולגאולה המחזקת בעקב אחרים מועד, באמצעות תועלת מוסדית, לשם מילוי כלל ענייני תועלת, על אלה יהודים חסידיהם בלבדיו (1900: 1946) ולערכת על זה

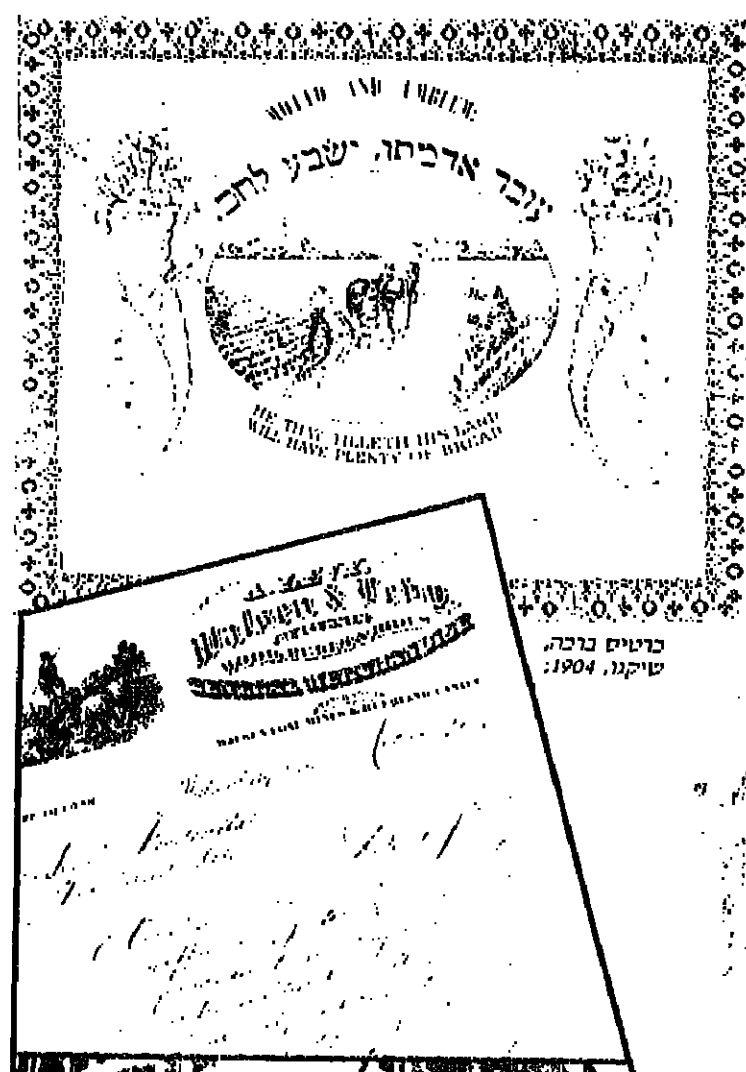
מאת דורית קדר



מקס סטיין, שוטר בקולורדו, 1900



מורה למשפחה אומרה



יש להפיר בין השקטות לבין החברה.
אבל רבנים יכולים להשתנות. ואחרי ידוע
ואת לאור החיטובות.
כל ידועי יכול להיות שגריר ליהדות
בהתנהגותו.
אם כן, הוא תמיד צריך להיות טוב יותר
מעמיתו ואולי יותר?
רגע דע, רגע דע, רגע דע, רגע דע, רגע דע
טובים יותר ממצרים כלם צריכים להיות
בעקבות עקרונותיהם.
הרי זוהי אחרות.

ימין:
יח"ר לסיעיות
ול האחים
ולבדג,
אל פאסו

שמואל למטה:
זול ג'פה
משפחתו
בבית העסק -
שלהם,
הולודנו, 1871

אם כן הריב, האם ירדו ביוון ואיטליה באישים מאבירים את מורשתם הלאומית? הייתי רוצה להזמין אותך לפלינסופיה של תומס מן.

אבל תזקק אתה תומס מן. כל זאת ואני צובר פלורויס ים יתרונ על האחרים. בכך שורסטוריה של כליה ומחונ ממוחזר מרועות בכור הירשדורח של ימימא תתחשבה להקליל כל כך, שרוב מאליו, ארשש אל מתקומח קישה. בוך דעה ריבוי א חושד הירשדורח שלו, אלא מאות. תקומח ש מצלות.

[illegible]

מי בא לבקר אצלכם
70%-80 הם יהודים, אבל ישנם מעטים רבות
בהן געריות הניחול של חברה מעורבת. לדוגמא,
ערבנו כנס מטעם קהילת מקוה ישראל ובנסית
קריסטוס, כאשר שתי הקהילות הן כנות יותר
מ־2000 שנה, ומשתתפות אליהן משפחות ושובות
במדינה. המרחיקים גם נחמד על-ידי מוסדות
ציוניים ורפואה מוסיקלית לא יהודית.

[illegible]

וזה תאמר על ידי ישראל שחזר בעל
מדינות ידונית
במקרה זה הוא מוכר גוף וממנו חג בעל
חשיבות רבה בעל נחלת אתה ידע יותר מה
אתה

כשמו כן הוא — המויוזן הוא המוסד היחיד
עוסק בתולדות היהדות באר"ב, והוא מיוצר
לקהל יחיד ולא יחידים. לקהל היהודי הוא מספק
מידע על קהילותם, מפקידו ייחודו. ביחס
למולדת אורות בעולם, בניגוד לארצות אורות.
אם תפוצת היהודים באר"ב יש לראות באור
חיובי עקב השוויון ההומני, ומוסלטי הדתי, "תר"
באר"ב, רצונו להשתלשלות, ישנו בעצמות

התחילתו במאה ה-19, כשדולורס הנואר
התחלתו לתראת המונה חקיתית של חיי היתומים
הזכרן וכו' כן לשלש על הנישה חקיתית
האלותיות האומרתן. או שאתה יתור טוב או
ששטתה אמריקני טוב, לא זאת כדי לרשט את
היתומים האנטישמים של היתור כעניי התיים. על
אף שניזן כאן מסדרת אנטישמים לשמן.
עזה לו מנייש שיש בדברך נימה
התחלתית. גרר של חקיתית לנו להשטת
אף חורר בדר

אין כאן אנתולוגיקה אלא חקיתית
דאם על אנתולוגיקה חקיתית

אכן, כד' ידבר, יש מוידאנים חזנים בקבוצות
אמאניות השונות המתגוררות בארץ, יש כאן
חברה מולרליסטית מאוד, שכל קבוצה בתוכה
משודלת להסביר את מנהגיה דרך השיבות
לקבוצה האחרת.

[illegible]

